

Ali Rıza TEMEL

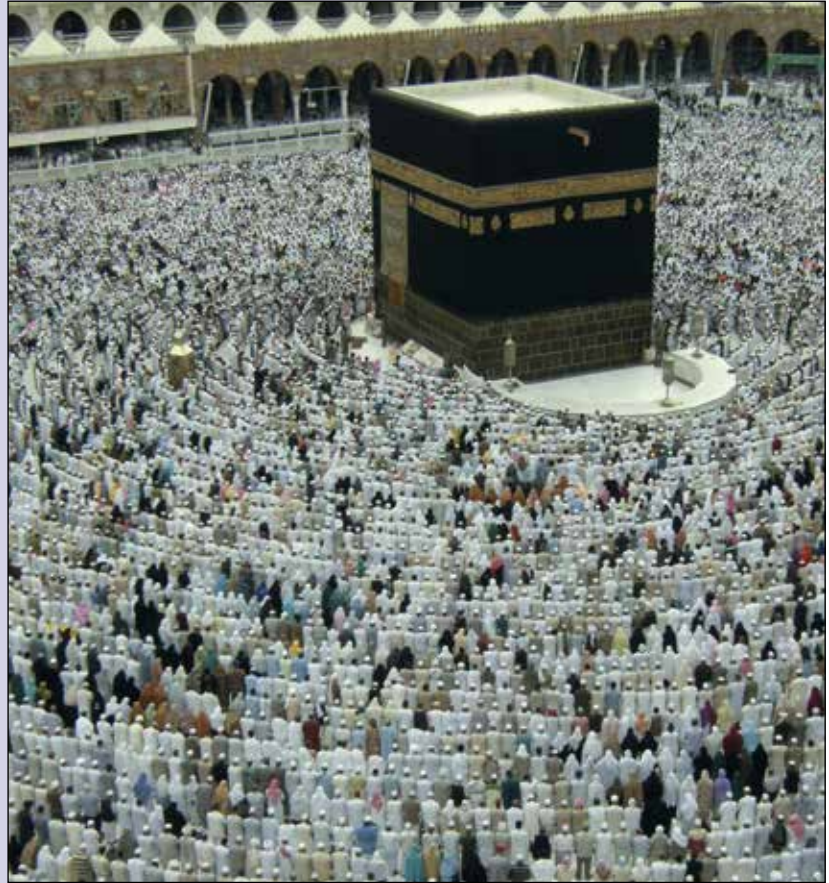
KÂBE'NİN RABBİNE İBADET

İbadetlerin özü yüce Mevla'ya saygı ve teşekkürdür. Bu saygı ve teşekkürü ifade eden belli semboller vardır. Allah tarafından belirlenen, O'na kulluk etmeye vesile olan, saygı gösterilmesi ve korunması gereken belli ibadet, işaret ve semboller haccın konu edildiği dört yerde Allah'a izafe edilerek "İlahi semboller" olarak zikredilmiştir. Ayetlerde belirtilen bu semboller; Safa-Merve, kurbanlıklar, Müzdelife, Kâbe, Kur'ân, Namaz, Makam-ı İbrahim gibi kutsal sayılan, ibadet ve ibadet mahalli olan şeylerin tamamını kapsar.

İbadetler genellikle semboller vasıtasıyla yapılır. Semboller birer hatırlama ve hatırlatma vasıtasıdır. Asıl gaye ise kalbin Allah'a yönelmesi, O'na karşı ihlâs ve samimiyet içinde davranılmasıdır.

İnsanlar, genellikle ibadetlerde sembollere ihtiyaç duyarlar. Zira mücerred (soyut) kavramları idrak etmek ve bu kavramlarla meram anlatmak kolay değildir. Dindarlık, iman ve amelle ifade edilir. Dinin nazariyeden ibaret olan felsefeden ayrıldığı nokta burasıdır. İmanın pratik hayata yansması demek olan ameller belli mekânlarda belli hareketlerle ve belli materyallerle yapılır. Burada da ister istemez simge ve sembollere ihtiyaç duyulur.

Halkı harekete geçiren, düşünce ve tasavvurlardan ziyade görüp-duyduklarıdır. İbadet kastıyla yöneldiği varlığı hatırlatacak işaretlere ihtiyaç duyar.

Kâbe de bu önemli işaretlerdendir. Tevhid'in sembolüdür, taşıdığı hatıralar, ifade ettiği anlam ibadete heyecan katar. Birlik ve bütünlüğü sağlar. Kâbe'nin kible oluşu ümmet bütünlüğünün en canlı sembolüdür. Arafat, Müzdelife, Mina, Kâbe, Makam-ı İbrahim, Hacerü'l-esved, Ravza-i Mutahhara Allah ve Peygamberine yakın olmanın, ibadeti zevkle, aşkla, heyecanla yapmanın vasıtalarıdır.

Vasıtalar, asıl gayeye götürülen araçlardır. Maksat hedefe ulaşmaktır. Vasıtalara sarılıp gayelerin unutulması, hedeflerin göz ardı edilmesi büyük kayıptır. Emek kaybı, zaman

kayıbı, para kaybıdır.

Kâbe; insanların kendilerini Allah'a en yakın hissettikleri, ibadete yoğunlaştıkları yerdir. Onun için burada kılınan bir vakit namaz, başka yerlerde kılınan yüz bin vakit namaza bedeldir. Zira burada namazda tam bir huşu ve yoğunlaşma söz konusudur. Uzaklarda hayalen yönelinen Kâbe karşımızda durmaktadır.

Görüldüğü gibi, Kâbe başta olmak üzere bütün dinî semboller Allah'ı hatırlatan, ibadet gayret ve neşesini artıran vasıtalarıdır. Vasıtalarla gayeleri bir birine karıştırmamak gerekir.

Devamı 17. sayfada

HİZMET ERİ HİZMET YERİ

Ahmet BAŞER

Karaman eski müftülerinden rahmetlik Abdullah Sıvacı hocamız sohbetlerinde sık sık: “Kabı olmayanın kazancı olmaz” derlerdi. Yani eğer bir hizmet yapacaksanız, ticaret yapmak isteyenin dükkâmanı olması gibi, hizmet için de uygun yer, bina, kurs, yurt, cami v.s. olması gerektiğini ifade ederlerdi. Hocamızın bu tespitine katılmakla beraber, yeterli hizmet ehlinin bulunduğu yerler için bu sözler daha doğru olur diye düşünüyorum.

Zira eğer yeterli hizmet ehli, yetişmiş insan bulunmazsa, binalar hazır olduğunda bazı problemler kendiliğinden ortaya çıkıyor, işte bu problemleri örneklerle açıklamaya çalışalım.

Mesela bir Kur’an Kursu binasını her şeyiyle hazır ettiniz. Hizmete başlayacağı zaman öğrenci sayısına orantılı olarak hoca lazım, yardımcı hoca lazım, aşçı lazım, bekçi lazım, temizlikçi lazım, kaloriferci lazım, şoför lazım, tüm bunları idare edecek, çekip çevirecek idareci lazım. Hele kursumuz yatılı ise tüm bu hizmetleri 24 saat devam ettirecek en az iki vardiya, gerekirse 3 vardiya eleman lazım değil mi?

Kur’an-ı Kerim bilgisiyle birlikte güzel ahlaklı, gayretli öğrenciler yetiştirebilmek için, parayla dışardan temin edilen sıradan insanlarla bu hizmet sağlanabilir mi? Bir miktar para alsalar bile hizmet için gönülden çırpınan maneviyat yüklü insanlar olmadıkça istenen verimin alınması mümkün değildir.

Bina yapımında büyük destek verenler bile, yeterli hizmet ehli görevli bulunmadığı zaman, bin bir

emekle, nice zorluklarla tamamlanan binayı başka bir kuruma kiraya vermeyi teklif edebiliyorlar. Allah rızası için güzel öğrenci yetiştirmek amacıyla yapılan böyle güzel eserler kar amaçlı olarak kiraya verilebilir mi? Verilirse amacı dışına çıkmış, yardım edenlerin buğzu, hatta nefreti kazanılmış olmaz mı? İnsanlar hayırdan soğutulmuş, bir daha böyle bir hayır yapımının önüne set çekilmiş, olunmaz mı?

Yeterli hizmet ehli insan olmadan, o binayı bir şekilde faaliyete geçirmek için gayret edilirse, bu kez de hizmet birkaç kişinin omuzlarına kalmaktadır. Bu durumda hizmet, sağlıklı, verimli yürüyebilir mi? Bir kişi hem kaloriferci, hem şoför, hem bekçi olabilir mi? Olursa ne kadar verimli olur?

Diğer taraftan hizmet ehli olduğu halde nice insanlarda “her şeyi ben yaparım, ben her işe yetişirim” düşüncesiyle kendilerini yıpratmaktadırlar. Böyle durumda olan kardeşlerimiz ne kendilerine, ne evlerine, ne eşlerine ne de çocuklarına yeterli zamanı ayıramıyorlar. Çünkü bu durumda olanlar hizmet işlerini paylaşmamakla hem kendileri sıkıntı çekiyorlar, hem de kendilerinden sonra hizmet edecek insan yetiştirmeden yıllar akıp gidiyor. Hizmetin devamı için sürekli yeni yetişen, yetiştirilen hizmet ehli insanlara ihtiyaç duyulması muhakkak olduğu gibi, her insanın da bir hizmet kapasitesi olup, beşeri olarak ihtiyaçlarını da göz ardı etmemek gerekir.

Ayrıca bu durumdaki kardeşlerimizin her işe ben yetişirim diye-

rek farkında olmadan benlik «enaniyet» duyguları kabarmış, hizmet edeceğim derken nefsin kötü sıfatlarından kendini beğenme (ucb), kendini başkalarından üstün görme (kibir), ve hatta mal ve makam sevgisi huyları kuvvetlenmiş olabilir. Allah bu duruma düşmekten cümlemizi muhafaza eylesin. (Âmin)

Yetişmiş hizmet eri insan hususunda şu kıssayı hatırlayalım: “Hilafeti zamanında Hazreti Ömer bir gün bir mecliste gündeme şöyle bir soru koyuyor:

-Hayatta en çok istediğiniz nedir? Cevaplar geliyor: Kimi bir oda dolusu altını olmasını istiyor, infak etmek için, kimi başka maddi şeyler... Hepsini de sonuçta hayırlı bir şeyi yapmayı amaçlıyor. Meclistekiler mukabil soruyu soruyorlar:

-Peki Halife Ömer ne isterdi en çok hayatta? Ömer (r.a.) cevaplıyor:

-Bir oda dolusu insanım olmasını isterdim, Ebu Ubeyde bin Cerrah gibi.

Ebu Ubeyde bin Cerrah, Hazreti Peygamber (s.a.s.) tarafından “Ümmetin emini” olarak tanımlanan bir insan. Bir ordu emanet edilebilen, verilen her vazifenin altından alınanın a- kıyla çıkan dört dörtlük bir hizmet insanı, firesiz bir mü'min.

Bir devlet adamının 1400 sene önce dünyada en çok arzuladığı şey bu: Yetişmiş insan.”

Velhasıl hizmet yeri yaparken, hizmet eri hesabını da dikkate alarak dengeyi korumak, hatta hizmet eri yetiştirmeye biraz daha ağırlık vermek lazım diye düşünüyorum.

ALLAH ADINA

KULLARINA DEĞER BİÇMEK

Dr. Adem ERGÜL

Kendini merkeze alan insan, çoğu zaman nefsinin, putperesti hâline dönüşür. Değer ölçüleri, görüşleri ve yorumları kendisine göre hakikatin ta kendisidir.

Tarihte ve bugün, İslâm ümmeti içerisinde en büyük fitnelerden birisi, hiç şüphesiz Müslümanı dışlayıcı, ötekileştirici, hatta İslâm dairesinin dışına iterek tekfir edici bakış açılarıdır.

Dîni kendisi gibi anlayıp yorumlamadığı için başkasına hayat hakkı tanımamak ve kendisini hakem koltuğuna oturarak başkalarının mümin olup olmadığına karar verme hakkını kendinde bulmak, en hafif ifadesiyle haddini bilmemektir, câhil cesaretidir.

Rabbimiz, kulları üzerinde bu nevi tasarrufta bulunma girişimlerini doğru bulmamış ve Müslümanların bu konuda hassas davranmalarını istemiştir. Bu nevi yanlışların, çoğu zaman dünyevî menfaatler uğruna yapıldığına da dikkat çekmiştir:

“Ey iman edenler! Allah yolunda sefere çıktığınız zaman, gerekli araştırmayı yapın. Size selâm veren kimseye, dünya

hayatının geçici menfaatine (ganimete) göz dikerek, “Sen mü’min değilsin” demeyin. Allah katında pek çok ganimetler vardır. Daha önce siz de öyle idiniz de Allah size lütufta bulundu (müslüman oldunuz). Onun için iyice araştırın. Çünkü Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.” (en-Nisa, 94) Müslümanı fasıklıkla, münafık olmakla ve daha ötede kâfirlikle suçlamak ve bunu kesin bir bilgiye değil de zannına ve vehmine dayanarak yapmak -Rabbimiz muhafaza buyursun - insanın kendisini ateşe atmasıdır. İlâhî uyarılar bu konuda çok açıktır:

“Ey iman edenler! Bir topluluk bir diğerini alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da diğer kadınları alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha üstündürler. Birbirinizi karalamayın, birbirinizi (kötü) lakaplarla çağırmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir namdır! Kim de tövbe etmezse, işte onlar zâlimlerin ta kendileridir.” (el-Hucurât, 11)

Rabbimiz kulları üzerin-

de son derece şefkatlidir. İlâhî rahmetten herhangi bir kulu mahrum etme hakkı kimseye verilmemiştir. Sâlim b. Abdullah - radiyallâhu anh- babasından duyduğu bir hâdiseyi şöyle nakleder:

“Nebiyi-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz, bir gün sabah namazının ikinci rekâtında “Semiallâhu limen hamideh” diyerek rükûdan kalktıktan sonra, “Rabbenâ leke'l-hamd” duasını yapar. Ve sonra: “Allahum! Safvan b. Ümeyye'yi, Süheyl b. Amr'ı, Hâris b. Hişâm'ı rahmetinden uzak eyle! Senin lânetin onların üzerine olsun!”

Bunun üzerine şu âyet nâzil olur: “(Ey Nebiyi-i Ekrem!) Allah'ın onların tövbelerini kabul etmesi ya da onları cezalandırması meselesi, sana ait bir konu değildir.

Esâsen onlar zâlimlerin tâ kendileridir. Bununla beraber, göklerdeki ve yeryüzündeki her şey Allah'a aittir; o dilediğini affeder, dilediğini cezalandırır ve Allah çok affedicidir, rahmet kaynağıdır.” (Âl-i İmrân, 128)

Devamı 5. sayfada

YAZ KUR'AN KURSLARINDA HATALAR

A - İDARE - SİSTEM VE EĞİTİMCİ-DEN KAYNAKLANAN HATALAR:

Yaz okullarına program, planlanma ve geliştirilmesi konularında yeterli dikkatin verilmemesi: Sonbahar, kış ve ilkbaharda verilen uzun soluklu eğitim-öğretim faaliyetlerinden sonra yaz okullarına yorgun ve bitkin başlanır. Yaz okulları, tatilden önceki son durak olarak görülür. Yaz okuluna hazırlık bir kaç hafta öncesinden değil, kışın en soğuk günlerinden başlamalıdır.

Yaz okullarında kış döneminin tecrübeli hocaları yerine.

Öğretme ve öğrenmenin merkeze alınarak, sevdirme ve gönle girmenin ihmal edilmesi.

Yaz okulu müfredatının hazırlanmasında "Kolaylaştırın, güçleştirmeyin, müjdeleyin nefret ettirmeyin" prensibine göre hareket edilmemesi, hızlı ve kesin sonuç alma yanılığına düşülmesi, disiplin adı altında baskıcı ve dayatmacı olunması.

Yaz okuluna kapasiteden çok fazla öğrenci alınması sonucu kontrolün zorlaşması: İyi niyetlerle alınan öğrencilere aşırı sinirlilik, kızma ve bağırma gibi olumsuz davranışların gösterilmesi.

Ödüllendirmede aşırıya gidilmesi: Rekabet, bencillik, "ben birinci olayım, ben kazanayım"

duygularının yerine paylaşmak (cömertlik), arkadaşını kendine tercih etmek (isar) ahlakı verilmelidir.

Yaz okulu öğrencileri ile kış döneminde bütün bağlantıların koparılması.

"İki günü aynı geçen aldanmıştır" hadisinin "iki yılı aynı şekilde olan aldanmıştır" şeklinde yaşanması

Yaz okulunda görev alacak personele ihtiyaç duydukları eğitimin verilmemesi.

Kur'ân-ı Kerimin üçte birinin kıssa olduğu gerçeği üzerinde durulmaması, hikâye, kıssa, ilahi, bilmece bulmaca, oyun gibi öğrenmeyi eğlenceli hale getiren unsurlardan yeterince faydalanılmaması.

Kâğıt üzerinde yazılı olan Kur'ân'a saygı gösterildiği gibi, gönlüne Kur'ân yazılmaya başlanmış öğrencilere de yürüyen Kur'ân gözüyle bakılmaması.

B) ANNE BABALARDAN KAYNAKLANAN HATALAR:

Çocuklarının Kur'ân ve ahlak eğitimini yaz dönemiyle sınırlandırmak: Yaz okulları İslam dinini öğrenmek için ilk adımdır. Yaz okulundan sonra da Ahlak eğitimi devam etmelidir.

Çocuğunun neden Kur'ân öğrenmesi gerektiğini evinde davranış olarak gösterememek.

Kur'ân kursuna çocuğunu gönderen baba çocuğunu "nasıl olsa kursta yemeği var" diyerek parasız bırakmamalı, camiye çocuğunu gönderen anne de kahvaltı yapmadan göndermemelidir. Çocuğu camiye veya kursa göndermekten maksat "evde kalabalık olmasın" mantığı olmamalıdır.

Kış dönemi dâhil, her hafta en az bir akşam Kur'ân - sohbet saati yaparak çocukla birlikte öğrenme faaliyeti içerisinde bulunulmaması.

CAMİ CEMAATİNDEN KAYNAKLANAN HATALAR:

Cami cemaati yaşayamadığı huşunun sebebi olarak çocukları görerek gülüşme ve kıkırdamalarından rahatsız olmakta çoğu zaman da çocuklara kızarak camiden dışarı çıkartmaktadır.

Camiye "bizim cami" gözüyle bakarak aşırı koruyucu tavırlar içine girilmesi: Camilerin "Allahın evi" olduğunu unutarak ev sahibi rollerine girilmesi istenmeyen sonuçlar doğurur.

NETİCE: Eski âlimler bir araya gelince "bugün kaç kişinin katili oldun?" diye birbirlerine sorarlarmış. Katil olmaktan maksat, insan öldürmek değil "kaç kişinin kalbinin kurandan, camiden soğumasına, ilim irfan ordusundan ayrılmasına sebep oldun" gibi manalar kast edilirmiş. Yaz okullarına her ne kadar iyi niyetlerle başlansa da kaç düzeltelim derken gözün çıkarıldığı kazalara sıkça rastlanmaktadır.

Din eğitimi verilen camiler, Kur'ân kursları ve yaz kampları kalabalık, gürültü, sıcaklık ve tatlil rehaveti sebebiyle katil olmak için en uygun yerlerdir. Korkmak gerekir.

ALLAH ADINA

3. sayfadan devam ediyor

Bu âyetin nüzûlünden sonra, Fahr-i kâinât -sallallâhu aleyhi ve sellem- Efendimizin, isimlerini anarak hiçbir kimse hakkında beddua etmediği rivâyet edilmiştir. Bu edebe binâendir ki İslâm âlimleri, muayyen bir şahsa beddua etmenin doğru olmadığını ve fakat şu şu işleri yapanlar diyerek genel ifâdeler çerçevesinde bu nevi bedduaların yapılabileceğini beyan etmişlerdir.

Ümmetine karşı son derece merhametli olan bir peygamberin şahsında tecellî eden bu ilâhî îkaz, tüm mü'minler için ve hatta bütün insanlık için çok önemli mesajlar ihtivâ etmektedir. Bunlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

Kulları üzerinde hüküm verme hakkı, yalnız ve yalnız onların yaratana yâni Rabbülâlemîn olan Allah'a aittir. Hiç kimse, onların gelecekte şöyle ya da böyle cezalandırılacağı veya mükâfatlandırılacağı gibi konularda herhangi bir hükme varamaz, varmamalıdır da. Zira kulların kaderini belirleyen ve gayb diye ifâde ettiğimiz; idrâk ötesi âlemleri tümüyle bilen yalnız O'dur. Nitekim hadis-i şeriflerde bir ömür boyu cennet ehlinin ameli gibi amel işlediği halde, son anda cehennemlik olan kimselerden bahsedilir. Yine aynı şekilde, hayatı boyunca cehennem ehlinin amelini işlediği halde, ölümüne az kala cennete girme bahtıyarlığına ermiş kullardan söz edilir. Bütün bu gerçekler şunu gösterir ki: Kulların yarımına dair bir kanaat sahibi olmak ve üstelik bu kanaatini kesin bir bilgi gibi başkalarıyla paylaşmak, küllî irâde diye ifâde edebileceğimiz Hakk'ın tasarruf ve tecellîlerine karşı kendi konumunu bilmemek demektir. Diğer bir ifâdeyle başkaları üzerinde kader yazma cüretinde bulunmak gibidir.

Bir insan, kendisinin bile yarımına dair kesin bir kanaat sahibi olmamalıdır. Zira bir başka âyet-i kerimede de ifade edildiği gibi "Hiçbir kimse yarın ne elde edeceğini, ne kazanacağını bilemez." (Lokmân, 34). Bu gerçek, yüreklere bir yönüyle ümit, diğer bir yönüyle de korku yüklemektedir. Dününe ve bugününe bakıp, yarını hakkında güven içinde olmak ya da ümitsizliğe düşmek, esasen ilâhî takdiri gözetmeden gâfilce verilen âcil bir karar demektir. Bu hakikatin farkında olan uyanık gönüller, her an ilâhî irâdenin nasıl tecellî edeceğinin endişesiyle, yürekleri titreyerek dua ve yakarış dolu bir hayat sürmenin zarûretine inanır ve öyle de yaşarlar.

Netice olarak, Allah'ın kulları hakkında özellikle imân ve küfür noktalarında hüküm vermek ve hele hele kendisinin verdiği hükme göre onlar hakkında muamelede bulunmak, kendi âhîretini hebâ etmektir. Özellikle tekfir meselesi (birisinin kâfir olduğunu söylemek); sıradan her müminin vereceği bir hüküm değildir. Bu konu İslâm âlimlerinin bile üzerinde titredikleri bir meseledir. Şu şu fiilleri işleyen ya da şu konulara şöyle şöyle inanan kimseler kâfir olur şeklinde cümleler kurulabilirse de falan falan kâfir olmuştur şeklindeki bir hükmü, ancak İslam kadısı (hâkimi) verebilir ve gereğini icrâ edebilir. Aksi halde İslâm ümmeti büyük bir fitnenin içine düşer. Rab-bimiz ümmet-i Muhammed'i bu çeşit fitnelere muhafaza buyursun. (Âmin)

Kur'ân Sevgisi, Benim en Büyük Servetim!

RÖPORTAJ HALİME DEMİREŞİK

Allah ve Rasûlullah sevgisini, kalbimize nakşeden âilemizdir. Allah, anneciğimden de, babacığımın da râzı olsun. Bizi dünyanın en zengin insanı olarak yetiştirdiler. Çünkü bize en büyük ve kaybolmayacak serveti sevdirdiler; İslâm'la ilgili güzellikleri yaşayıp bizi de teşvik ettiler. Câmi edebi, Kur'ân sevgisi, Kur'ân dinlemek saâdeti... Yine hâfız olmam için çok kıymetli bir hocahanımla beni tanıştırmaları, işte bunlar benim en büyük servetim... Demek ki, İslâm'ın getirdiği güzellikler, genlerle de taşınabiliyor.

Herhalde Kur'ân hizmeti olduğu için olsa gerek... Yoksa katiyen memurluğa izin verecek birisi değildi. Muhafazakârlığın ötesinde takvâyı hayatının şîârı edinen birisiydi. Sınava altı kişi girdik. Beş arkadaş, Mahmut Bayram'ın talebesi olduğu için:

"Onları özel olarak başkan imtihan edecek!.." dediler.

O zaman Tayyar Altıkulaç vardı. İmtihandan evvel hanımlar:

"-Mâzeretli olan varsa okumasın!.." dediler. Buna rağmen mazeretli okuyanlar oldu ve onlar kazanamadı. Sonra sıra bana geldi, okudum.

"-Hocahanım, siz şimdiye kadar neredeydiniz?"

"-Çocuklarım küçüktü, onlarla meşgul oldum. Fahrî olarak da elimden geldiğince hizmet ediyordum!.." dedim.

O sıralar sadece fahrî Kur'ân hizmetim yok, hâlbuki... Dernekte hizmetimiz var, "Şadırvan" dergisini çıkarıyoruz. O dergiyi yayına hazırla-

madan da ben sorumluyum. İki müsteâr isimle, bir de kendi isimle "uç yazı" hazırlıyorum. O hizmetleri yapacak aşkı, vecdi veren, bunları düşündüren, sevdiren Allâh'a sayısız hamd ü senalar olsun. Amellerimizi zayi olmaktan muhafaza buyursun!.. Amin.

Sonra bana döndü ve:

"-Siz hemen vazifeye başlayın!.." diyerek bizi tayinleri ayarlayan Şükrü Bey diye birisine yönlendirdi.

"-Ben tâlimat verdim, gerekeni yapacak!" dedi. Gittik, çok sert bir adam... Tabîi, sonra tanıdım ne mübârek bir kimse olduğunu... Bize bir seminere geldiğinde kendinden bahsederken hassasiyetlerini anlatmıştı. Bu hassâsiyetler, bugün bile önemli... Meselâ:

"-Bir kere bile izin kullanmadım. Diyânet'in imkânları ile hacca gitmedim. Hacca gidince bile ücretimi cebimden ödedim!.." demişti.

Kul hakkına çok hassastı. Şimdi de böyle çalışanlar olsa, kimse bizi tutamaz!..

"-Siz nerede çalışıyorsunuz?" diye sordu. Ben de "Fâtih Camii Koruma Yaşatma Derneği"nde!.." dedim.

"-Sizi Tûbâ'dan istemişler, ama ben sizi oraya vermeyeceğim!" dedi. "Fâtih Câmiî'nin yanındaki Çırcır Kız Kur'ân Kursu'na göndereceğim, ardından da kadronu göndereceğim!.."

Bu kurs, o zaman ilk açılıyor. Allah Teâlâ, bana Fâtih Sultan Mehmed Hazretleri'nin yanında özel bir Kur'ân kursu açtı. Bu nimetin şükrü nasıl edâ edilir, nasıl şükredilir bilemiyorum?! Âh, hakkını verebildim mi acaba?! Yâ

Rabbi, eksiklerimi, kusurlarımı affeyle!

Yazın bile çoğu zaman izin kullanmazdım. Orayı o kadar çok severdim ki, oradan hiç ayrılmak istemezdim. Talebelerime de:

“-Burada olduğum zamanlar, kendimi sanki Fâtih Sultan’ın sarayında gibi hissediyorum!.. Yavrularım, biz Fâtih’in bu asırda ona en yakın çocuklarıyız!..” derdim.

Çünkü pencereimizden bakınca mübâreğin türbesi gözükürdü. Bunları anlatırken çok heyecanlanıyorum, o günlere gidiyorum sanki... 27 sene öğretmenlik yaptıktan sonra altmış-beş yaşındayken yaş haddinden dolayı emekli oldum. Aslında Kur’ân hizmetinden emekli olunmaz; ben de Kur’ân’dan emekli olmayı hiç düşünmüyorum.

Hayatımda bu vesileyle pek çok güzellikler yaşadım. Benim gâyem, sadece Kur’ân öğretmekten ibâret değildi! Ahlâkı güzel olan bir nesil yetiştirmeyi istiyordum. Bu yüzden Kur’ân hizmetine de, öğretmenliğe de âşık bir hoca olarak; Kur’an kurslarında bir metot oluşturmaya gayret ettim. Çocuklara ufkunu açacak ödevler verirdim. Yazılı yapardım. Not verirdim. Otobüs tutup onları gezilere götürürdüm. Câmilere götürür, onlara câmileri tanıttırdım. İstanbul’da doğmuş, büyümüş, ilk defa Süleymaniye’ye gelen talebelerimiz vardı. Yûşâ aleyhisselâmın kabrine pikniğe götürürdüm. Tiyatro yazar, yönetir, bunları kitlelere oynardık. Ben özlediğim öğretmenliği, Kur’ân yolunda yaşadım, elhamdülillah!

Talebelerime câmileri gezdirirken beni çok üzen bazı hâdiseler de yaşadım. Bunu hâssaten anlatmak istiyorum ki, belki bu yazıyı okuyan kardeşlerim, aynı hataları tekrar etmez. Koskoca ulu câmileri ziyarete gideriz. Kapının önü süpürülmüş; eski süpürge ve teneke faraş, girişin kenarına bırakılmış. Bu nâhoş manzara, eseri daha girişte bitiriyor işte!.. Hemen görevlileri bulur:

“-Kardeşim, ben Kur’ân Kursu hocasıyım; şu süpürge ve faraşın burada olması hiç İslâm estetiğine uyuyor mu? Buraya gelen gayr-i müslimler, «Bu Müslümanlar, ne kadar kaba insanlar!» demezler mi? Herkes evini süpürür, ama süpürgeyi, faraşı kapının önüne, baş köşeye bırakmaz!.. Siz de bunu alın, gizli bir yere koyun. Sizin şu süpürgeiniz sayesinde şu güzel eser bitiyor, Mimar Sinan sıfırlanıyor!” diye ikaz ederdim.

İşte Kur’ân kursunda vazifeliyken de bu gibi hususlara çok dikkat ederdim; buruşuk bayrak astırmaz, yıkar, ütüler öyle asardım. Masa örtüleri, perdeler de aynı şekilde..

Kur’ân hizmetinde bulunan kardeşlerimiz, özellikle bu İslâm nezâketine ehemmiyet vermeli, değil mi?

Talebelerime daha ilk derste İslâm’ın nezâketini anlatırdım. Evvelâ şu üç şeye dikkat edeceksiniz: Kur’ân okumayı öğrenince her şey bitmiyor. Burada yetişip çıkınca sizin hâlinizi görenler, İslâm’a özenmeli!.. Bu yüzden şu üç kelimeyi ağzınızdan düşürmeyeceksiniz!.. Bunlar, “Lütfen”, “Teşekkür ederim”, “Özür dilerim.” Bunlar bizim eksikliklerimiz... Dinimizde bir kusur yok!.. Birisinden bir şey isterken lütfen diyeceksiniz. İnsanlara teşekkürü öğrenip Hakk’a şükredeceksiniz. Hatanızın farkına varıp özür dileyeceksiniz.” derdim.

O zamanlar bazı cemaat mensupları, hanımlara sohbetlerde şu propagandayı yapardı:

“-Bakkala ekmek almaya gittiğinizde, sert bir üslupla, kalın bir sesle, «Ekmek ver!» deyin, erkekler sizden korksun!..”

Tamam, kırılarak, cilveli olmasın, ama bu şekilde olunca da güzel dinimizin vitrini bozuyorsunuz!.. Yani bunun orta yolu da nezâkettir. Yine:

“- Birbirinize «Kız!» diye seslenmeyin! «Arkadaşım, kardeşim!» deyin. Sokaklarda sesli ve dişlerinize görünecek şekilde gülmeyin. Genç kızlar, sokaklarda sakız çiğnemez, dondurma yemez. Bunlar, âdâb-ı muâşeret, yani görgü kurallarıdır!..’der, onlara düzgün konuşmayı da öğretirdim. Meselâ:

“-Tecvid öğrenmeye geldik!” derlerdi.

Onları ödevlerle geliştirdim. Bir kızım, verdiğim ödevini okuldaki din kültürü hocasına sormuş, o da çok şaşırılmış:

“-Biz okulda bile böyle kaliteli ödevler vermiyoruz, sen nasıl bir kursa gidiyorsun?” demiş.

Talebelerime çok değer verdim. Onlara sık sık:

“- Şu üç şey olmadan her şey kuru kalır; bunlar sevgi, bilgi, ilgi!..” derdim.

Sevgi olmadan hiçbir şey olmaz, ama o da tek başına yeterli değildir. Meselâ bir öğretmenin sevgisi var, ama bilgisi, ilgisi yok! Alsa, talebesini öpse, «Seni seviyorum!» dese, nereye kadar?! Şimdi herkes hep “Aşkım, aşkım!” diyor ya, kuru sevgi ile iş bitmiyor. Sevgi olur, ama dozajında olursa güzel olur. Bilgisi de varsa, ne güzel? Fakat ilgisi yoksa yani bu işi severek yapmıyorsa, bu çok fena işte... Böylelerini de gördük!

Devamı 17. sayfada

KÜRTAJ

“KADININ İNTİHARI, BEBEKLERİN KATLİÂMI”

Dilimize “kürtaj” olarak yerleşmiş, aslı “küretaj” olan kelimenin mânâsı; “kazımak” olup, rahim içindeki dokunun birtakım âletlerle kazınarak alınması mânâsına gelmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü’nün 2007’de açıkladığı bir rapora göre, “dünyada her yıl, 210 milyon hâmilelik meydana gelmekte, bunların 46 milyonu isteyerek tıbbî müdahalelerle sonlandırılmaktadır. Bunların da 19 milyonu, olumsuz şartlarda yapılmakta ve bu yüzden her sekiz dakikada bir kadın ölmektedir. Bu sayı, dünyadaki anne ölümlerinin % 13’ünü oluşturmaktadır, her yıl 68 bin kadın ölmekte, yasa dışı kürtaj ameliyatlarından çıkan 5.3 milyon kadın, sağlığını kaybetmektedir.

Ameliyattan kaynaklanan problemler, kadınların üretkenliğini düşürmekte, kısırlığa yol açmakta, anne ölümleri yüzünden çocuklar

annesiz büyümektedir. Kürtaj, özellikle gelişmekte olan ülkelerde önemli bir problem oluşturmaktadır, üreme çağındaki kadınların başlıca ölüm sebepleri arasında yer almaktadır. Dünyada pek çok ülkede yasal olan kürtaj; Türkiye ‘de, 1983 yılında 10 haftaya kadar yasal hâle getirilmiştir.” (www.tiod.org)

Kürtaj oranı en yüksek yaş, 45-49 yaş aralığında olup, 40 yaş üzerindeki hamile kadınların üçte biri isteyerek hâmileliğini sonlandırmakta, kürtaj oranı eğitim seviyesi yükseldikçe artmaktadır. Eğitimsiz kadınlarda % 5.5 iken, lise ve üniversite mezunu kadınlarda bu rakam, % 13 ’tür.

Özel kliniklerde yapılanlarla beraber, kürtaj sayısının yasa dışı olup kayıtlara girmeyen ve son yıllarda giderek artan liseli kız çocuklarının kürtajları da hesaba katıldığında gerçek rakamların bunun iki katından fazla

olduğu belirtilmektedir.

Yasalara göre, son âdet tarihinden itibaren 10 hafta içinde, evli olanlar eşlerinin izniyle, evli olmayıp 18 yaşın üstünde olanlar kendi rızâlarıyla, 18 yaşın altındakiler velilerinin izinleriyle kürtaj yaptırabilmekteler. Zaten bu zamanda kürtajın, medenî her kadına tanınmış modern ve çağdaş bir hak (!) olduğunu, hâmilelik testleri ve hâmilelik takiplerinin; kişinin mahrem alanını ihlâl ettiğini; yasal sınırlamaların, kadının bedenine yapılan bir saldırı olduğunu savunanların sayısı hiç de az değil...

Kürtaja, yasalarla sınırlama konulması ve kadınlara anneliğin dayatılarak doğurmaya zorlanması; kadının hak ve özgürlüklerine bir saldırı olarak değerlendiriliyor; yasal sürenin kaldırılarak, kürtajın istendiği zaman kolaylıkla uygulanması, kürtaj yaptıran kadınlara, yaşadıkları psikolojik travmayla

ilgili olarak destek olunması konusunda çalışmalar yapılması talep ediliyordu.

Hâmilelikle beraber salgılanan annelik hormonu, anne-bebek arasında duygusal bir bağın oluşmasına sebep oluyor. Hatta bazıları, hâmile kaldığı andan itibaren çocuğunu rüyasında görüyor. Bebeğin kaybıyla yaşanan duygular, kadının bebeğine yüklediği manaya göre değişiyor. Psikolojik travma, ağlama nöbetleri, kâbuslar, uykusuzluk, suçluluk duygusu, depresyon, davranış bozuklukları, boşanma, hatta intihara bile sebep olabiliyor.

Kürtaj yaptıran kadınların yarısından fazlası pişman olduğunu söylüyor. Kimseyle paylaşmadığı duygularını, hayatı boyunca bir yük gibi sırtında taşıyor. Anne karnında bebeğin ölmesi gibi zorunluluk sebebiyle kürtaj yaptıran kadınların bile, psikolojik desteğe ihtiyacı oluyor. Bunların içinde uzunca bir süre rüyalarında bebeklerinin ölmediğini görenlerin sayısı hiç de az değil.

Bununla alâkalı olarak vicdan azabı çeken bir hanımın, baş başa bir oturma ortamında içini döküş şekli, kendini anlatamayan nice kadının duygularına da tercüman olacak cinsten... Yıllarca bebek sahibi olmak için doktor doktor geziyor. Sonunda tedavi netice veriyor ve bir çocuk sahibi oluyor. Ardından tedavi alınmasına rağmen tekrar bebeği oluyor. Üçüncü hamilelik de kapıyı çalınca, ailesi buna bakamayacaklarını söyleyerek aldırması için baskı yapıyor. Çalıştığı için baskılara dayanamıyor ve kürtaj oluyor. Fakat beklenmedik

bir şekilde sağlıklı olan çocuklardan biri amansız bir hastalığa yakalanıp vefat ediyor. Yıllardır çocuk hastasıyla yanan kadına Allah üç çocuk vermesine rağmen, bir taneyle kalakalıyor, onun da başına bir hâl gelmesin

Bir insan zihnî ve da bedenî engeli olan bir çocuğa sahip olmaktansa, onun hayatına son vermeyi nasıl tercih eder? "Bedenime karşıma!" diyenlerin hayatı da, kendi çocuklarının iki dudağı arasında olsaydı, bu sefer de "Çocukların özgürlükleri kısıtlanmasın!" diyebilirler miydi? İstenmeden oluşmuş hamilelikler için kürtaj; nasıl bir çözüm yolu olarak algılanır? Hayatı veren, gerçekte anne ve da babalar mı ki, istedikleri zaman ona son verebiliyorlar?

diye gözünün içine bakıyor. Çocuğunun hastalığından ve ölümünden kendini sorumlu tutan dertli anne:

"-Kürtaj yaptırdığım için sağlıklı çocuğumu da kaybettim!" diyerek yıllarca vicdan azabı çekiyor, yüzü gül-

müyor.

"Bana zorla kürtaj yaptırıldılar.

Mahşerde bunun hesabı kimden sorulacak?!" şeklinde bir soru yönelttiğinde, ne cevap vereceğimi şaşırılmış, onunla beraber benim de vicdanım sızlamıştı.

İnsanlar, "Ağaçlar kesilmesin!" diye eyleme kalkıyor, "Bazı hayvanların soyu tükenmesin!" diye trilyonları harcıyor. Ama bir yandan bebeklerin parçalanarak rahimden çıkarılması görmezden geliniyor.

Üstelik «Bu cinayettir!» diyenlere veya yasal sınırlamalara karşı bir araya gelip, "Kadının hakkına müdahale etme!" yazılı pankartlar açıp, bildiriler yayınlıyorlar.

Kürtaj bir canlının yaşama hakkının ihlâli mi, kadının kendi bedeni üzerindeki tasarrufu mu? İnsan kendi bedeni üzerinde bile istediğini yapma hakkına sahip mi? Anne rahmindeki varlık, kan pıhtısı mı, yoksa nefes alan bir canlı mı?

Bu sorunun cevabını verebilmek için anne rahminde, yasal süre olan 10 hafta içinde neler olduğuna kısaca bakmakta fayda var:

Anne ve babadan gelen üreme hücreleri birleştiğinde "zigot" adını alır ve bölünüp çoğalarak rahme doğru hareket eder. Bu sırada besin ihtiyacı yumurta hücresindeki depodan karşılanır. Yani zigot beslenmektedir. Daha kadınlar anne olduklarını öğrenmeden; 21. günde kalp atmaya başlar. 28. günde sinir sisteminin ilk başlangıcı bir tüp hâlinde belirir. Tüpün üst kısmı genişleyerek büyüyen başın içinde beyni oluşturur. Gözler ve kulakların ilk izi belirir.

Hâmilelik testle öğrenil-

diğinde, 5-6 haftalık olmuştur bile... 6. haftada boyu 2-4 mm olan ceninde (embriyo) akciğer, karaciğer, pankreas, troid bezi, sindirim sistemi, ilkel olarak oluşur. Kalp, haşhaş tohumu kadardır ve kan ince damarlar boyunca akmaya başlamıştır. Kol ve bacak tomurcukları çıkar. 7. haftada beyin yarım küreleri hızla büyür, dirsek belirir, kalp 4 odacıklı hâle gelir ve dakikada 150 kez atmaya başlar. Akciğerlerde hava bronşları oluşmaya başlar, iç cinsel organlar tamamlanır. 8. haftada boy 14-22 mm olup, yüz özellikleri gelişmeye devam eder, iç organlar nihâî şekillerini oluşturacak şekilde gelişir. 9. haftada kol ve bacaklar uzamış, parmaklar tamamlanmış, çene ve burun oluşmuştur.

10. haftada ağırlığı 5 gram, boyu 31-42 mm'dir. El-ayak bilekleri dâhil eklemelerin çoğu şekillenmiş, parmaklar birbirinden ayrılmıştır. 20 adet minik diş tomurcukları bile şekillenmiş, sinir sistemi cevap vermeye, (zigotun oluşumundan 47-48 gün sonra ilk kez beyin dalgaları üretilmeye başlar) iç organların çoğu çalışmaya başlamış, kalp son şeklini almıştır. Bu dönemin sonunda organ gelişimi tamamlanmış, anneler hissetmese de bebek hareket etmeye başlamıştır.

Görüldüğü gibi o; döl lenmenin olduğu andan itibaren canlı ve her gün büyüyüp gelişiyor!. Anneleri kürtaj masasına rahatlıkla götüren, 4 cm boyundaki bir yavrunun organ ve sistemlerinin gelişmiş olabileceğini kabullenememek mi? Yoksa kürtaj sırasında ya da sonrasında bebeğe ne yapıldığını görmemeleri mi? Kürtaj-

Kürtaj yaptıran kadınların yarısından fazlası pişman olduğunu söylüyor. Kimseyle paylaşmadığı duygularını, hayatı boyunca bir yük gibi sırtında taşıyor.

dan sonra, çıkarılan parçalar çöpe atılmasaydı da bir kundağa sarılıp kendilerine uzatılmasaydı, acaba neler hissederdilerdi?!

Dünyada en çok tartışılan konuların başında gelen kürtajın nasıl bir yöntem olduğunu Amerikalı Doktor Bernard N. Nathanson ortaya çıkardı. Kürtajın uygulanış biçimini hassas âletler ve ultrasound ile çekerek film yaptı. Filmde oynayan bekâr genç doktor, on binden fazla kürtaj yapmıştı. Kürtaj olan kadın, feminist ve kürtajı savunan biriydi ve özel olarak seçilmişti. Çekim yapıldı ve film doktorla, kadına izlettirilince, doktor bir daha kürtaj yapamadı, feminist kadın

kürtajı bir daha savunmadı. Onları bu hâle getiren, filmde her şeyi çıplak gözle görmeleri idi. Filmde ilk başta bebeğin ana rahminde rahatça hareket edebildiği izleniyor. Kürtajı yapan doktorun rahme müdahalesi sırasında bebeğin bir an irkilip dona kaldığı ve müdahalenin aksi istikametine, rahmin diğer tarafına doğru kaçmaya çalıştığı gözleniyor. Kalp atışları, 140'tan 200'e çıkıyor. Kürtaj yapan kişi, bebeğe yaklaştığı sırada bebeğin ağzını açtığı görülüyor. Sonra kürtaj yapan el ona doğru uzanıyor, çocuğun ağzı öylesine açılıyor ki, âdeta çığlık atıyor. Amerikalı doktor buna, "Silent scream: Sessiz çığlık" diyor. Cenine uzanan âlet ilk önce çocuğun kafasını gövdesinden koparıırken, bebekten geriye birkaç doku artığı kalıyor.

Maalesef, son yıllarda kürtaj olma yaşının giderek düştüğü, kürtaj sayısının ise arttığı belirtiliyor. Ancak bunların yasal olarak kayıtları tutulmadığı için resmî bir rakam verilemiyor. Kürtajı kişisel hak ve özgürlük olarak tanımlayanlar, göbeklerine "Bedenime karışma!" yazarak eylem yapanlar, dünyanın en emniyetli yerinden yükselen bu çığlıklara karşı kulaklarını tıkıyorlar.

Küçük yaşta kız çocuklarının zorla evlendirilmek sine gündeme getirerek reyting yaparken, aynı yaşta ki kızların okul çıkışı izbe muâyenehânelerde kürtaj yaptırmalarını görmezden geliyorlar! ..

KADIN-ERKEK FARKLILIKLARI

Kadın-erkek arasındaki problemlerin altında yatan en temel sebep, iki tarafın da birbirlerinin farklı yaratıldığı gerçeğini kabul etmemelerinden kaynaklanıyor.

Nisâ sûresi 32. âyet-i kerîmede şöyle buyruluyor:

”Allah’ın sizi birbirinizden üstün kıldığı şeyleri arzulamayın, erkeklere kendi kazandıklarından bir pay olduğu gibi, kadınlara da kendi kazandıklarından bir pay vardır. Allah’ın lütfundan isteyin. Şüphesiz ki Allah hakkıyla bilendir.”

Rabbimiz “Sizi birbirinizden farklı noktalarda üstün yarattık.” buyuruyor. Kadınların erkeklere, erkeklerin de kadınlara yaratılıştan gelen üstünlükleri vardır. İki cins birbirinin aynı yaratılmamıştır. Bunda da büyük hikmetler vardır. Kainattaki bütün düzen zıtlık üzerine kurulmuştur. Nefes almak-vermek, uyku- uyanıklık, dişilik-erkeklik gece-gündüz, yer-gök...

Zıtlar birbirini tamamlar ve bütünleşir. Kadın ve erkek de birbirine zıt yaratılmıştır. Budanın ve erkek ilişkisinde dengeyi sağlar.

Kadınlar, beynin duygularla ilgili olan sağ tarafını daha çok kullanırken; erkekler ise mantık ile ilgili olan sol tarafını daha çok kullanıyorlar.

Bu yüzden iki cins bilgiyi farklı işler; farklı düşünür, farklı algılar, farklı öncelikleri ve farklı davranışları vardır.

Yani kadın ve erkek hayata farklı pencerelerden bakarlar ve aynı şeye bakıp farklı şeyler görürler. Farklılıkları bilmek, iki taraf için de diğerinin davranışını anlamak ve sinir olmadan kabul etmek konusunda kolaylık sağlar.

Bu yüzden temel farklılık-

lardan bazılarını sizler için derledim.

Kadınlar, doğuştan şefkat ve teslimiyetle; erkekler, güç ve iddia gibi liderlik vasıfları ile donanımlı yaratılmışlardır.

Kadınlar; iletişim, duygu derinliği, hissi algılama, şefkat, besleme ve büyütme gibi konularda erkeklerden daha iyidir.

Erkekler; muhakeme, irade, çözümleme, mantık, matematik gibi konularda kadınlardan daha iyidir.

Kadınlar daha çok insan ve ilişkilerle ilgiliyken, erkekler daha çok iş ve nesnelere ilgilirlenirler. Kız çocukları evcilik oynarken, erkek çocukları rekabete dayalı oyunlar oynarlar.

Kadınlar duymakta, erkekler görmekte daha yeteneklidirler. Fakat erkek beyni harekete bağlı sesleri duymakta daha iyidir. Çocuğun ağlama sesini duymayan erkek, pencerenin dışında kırılan dalın sesini duyabilir. Çünkü erkek kollamak ve korumak üzerine donanımlı yaratılmıştır.

Kadınların %90’ında nesnelere şekillerini, boyutlarını, koordinatlarını, oranlarını, hareket ve coğrafyasını zihinde canlandırma yeteneği erkeklerdeki gibi iyi gelişmiştir.

Bu yüzden dünyada mühendislerin %99’u, kokpit mürettebatının %98’i erkektir.

Kadınların yüzde ellisi işaret ya da yüzük kullanmadan hangi ellerinin sağ ya da sol olduğunu bir anda söyleyemiyorlarmış.

Kadında beynin iki parçası arasındaki bağlantı erkekten daha hızlı çalıştığı için kadınlar, bir kaç işi aynı zamanda yapabilirler. Bir kadın, bir yandan yemek pişirip, bir yan-

dan çocuğunu takip edip, bir yandan televizyondaki filme bakarken bu arada telefon görüşmelerini de halledebilir.

Fakat erkekler bir iş yapıyorlarsa sadece o işe odaklanırlar. Aynı anda bir kaç işi yapmakta zorlanırlar. Hem televizyon seyredip hem de farklı bir konuda konuşmazlar.

Kadınlar, yakını daha iyi ve daha geniş bir çerçevede görürken; erkekler ise dar bir açıyla önünü ve uzağı daha iyi görürler. Bu yüzden kadınlar çocuklarını gözleri ile geniş bir açıdan takip edebilirken, erkekler de uzaktaki bir tehlikeyi çabuk görürler. Fakat aynı erkek buzdolabındaki peyniri ya da çekmecedeki çorabını göremez.

Mesela erkek, arabanın yağ göstergesindeki kırmızı ışığı fark etmeyen karısının, onun kıvrıp köşeye attığı çorabı nasıl da çabucak fark ettiğini anlayamaz.

Erkek bütüne, kadın detaya odaklıdır. Bir manzaraya bakarken erkek daha çok manzaranın bütünlüğü ile ilgilenirken, kadın parçalarla ilgilenir. Çiçeklere bakar, böcekleri görür...

Kadın-erkek arasında daha pek çok farklılıklar var; ara ara yazmayı düşünüyorum.

Kadın ve erkek arasındaki yaratılış farklılıklarını bildiğimizde, hem birbirimizi daha iyi anlayacağız hem de dinimizin karı-koca ilişkilerindeki emirlerinin güzelliğini de daha iyi göreceğiz inşallah.

EZAN

KUTSAL DİNİMİZİN GÜZEL ŞİARİ

Cemal HATİP

Lakin bugün çok farklı bir şeyler oldu, ezan okunmasına rağmen bizim öğretmen durmuyordu, yürümeye devam ediyordu. Ona yetiştim ve çocukluk saflığımla sordum: “Öğretmenim, neden durmuyorsunuz? Ezan okunuyor!” Öğretmen alaylı bir bakışla bana baktı ve minareyi göstererek: “Bu eşek sesine mi durayım?” dedi. Bir anda durdum, şaşırılmışım, anlayamamışım her halde, öyle bir şey söyleyemezdi. O bir öğretmendi, bizim köyden, bizim insanımızdı! Gülerek devam etti: “Acı biber mi yedirdiler buna da acı acı bağıyor. Ha-ha-haa!”

Yıllardır ders aldığım kişi benim dini değerlerimle alay ediyordu. Ona duyduğum saygı ve sevgi birden yok oldu.

Akşamleyin eve döndüğümde olanları dedeme anlattım. O da her zamanki gibi hafif bir tebessümle elimden tutup anlatmaya başladı: “Vaktiyle köyün birinde bir demirci ustası varmış. Bu demirci demir döverken ezan okunmaya başlarsa, çekici kaldırırsa, ezan bitinceye kadar eli havada beklemiş; eğer çekici indirmişse, yine ezan okunup bitinceye kadar çekiçi kaldırmazmış... İşte, oğlum, biz böyle ataların torunlarıyız. Sen bu okumuş

Köyün merkezinden okula doğru yürüyorduk ki, camimizin minaresinden ezan sesi gelmeye başladı. Hepimiz aniden durduk, adetimiz böyle idi, öyle öğrenmiştik büyüklerimizden. “Ezan İslâm’ın en önemli şiarlarından - duydunuz mu, duracaksınız.” derlerdi. Öyle de yapıyorduk.

cahilin dediklerine bakma! Allah insanların yaptıklarından haberdardır.”

Dedem caminin imamına söylemiş olacak ki, sonraki cuma gününün vaazı ve hutbesi “Ezana karşı saygı” hakkında idi. O kadar dikkatli dinlemiştim ki, o hutbede anlatılan bazı şeyleri halen

hatırlıyorum.

Camimizin imamı: “Ezan İslâmın en önemli şiarlarından biridir. Bir şehrin, köyün yada mahallenin Müslüman olduğunun işaretidir. Ezana saygı duymak imanın gereklerindedir. Peygamberimiz, ezan dinlerken müezzinin söylediklerini tekrar etmemi-

zi emretmiştir.” dedi.

Bugünlerde buna benzeyen bir olay yaşanınca o günleri hatırladım ve ezan okunduğunda bir Müslümanın ne yapması gerektiği hakkında kısaca bir değerlendirme yazmaya karar verdim. Elbette kendiliğimizden bir şey ekleyecek değiliz. Atalarımız ve büyük İslam alimleri ilmihal kitaplarında ne zikretmişlerse odur.

İlk olarak bilinmeli ki, ezan İslamın en belirgin şiarıdır. Bu nedenle “Müslümanım” diyen her kişi ezan okunurken saygılı davranmalıdır. Konuşuyorsa susmalıdır. Çalışıyorsa ve eğer mümkünse, ezan bitinceye kadar işi bırakmalıdır. Ezan okurken müezzine hakaret etmek ve ezanla dalga geçmek büyük günahlardan sayılmakla beraber, bunu yapan kişi gerçek Müslüman olamaz. Cahiliyetten dolayı yapmış ise bir an önce tevbe ve istiğfar etmelidir.

Ezan okunurken müezzinin söylediklerini takip etmeliyiz, nitekim Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: “Ezanı işittiğiniz zaman müezzinin söylediğini aynen (kelime kelime) tekrar edin. Müezzin, “Allahu ekber, Allahu ekber...” deyince sizden kim samimiyetle, aynısını tekrar ederse; sonra müezzin: “Hayye ale’s-salâh” ve “hayye ale’l-felâh” deyince “Lâ havle velâ kuvvete illâ billah” derse; ve böylece bütün ezanı tekrarlırsa, cennete girer.” (Kütüb-i Sitte)

Ezan bitince de Peygamberimize “salat-üs selam” getirmemiz ve arkasından şu duayı okumamız gerekiyor:

“Allahümme Rabbe hazihi’d-da’veti’t-tamme. Vesselatil kâimeti ati Muhammede-nil vesilete vel fazilete ved-dereceter-refiah. vebashu makamen Mahmudenillezi veadteh. İnneke lâ tühlifü’l-mîâd.”

“Allah’ım! Ey bu ezanın ve kılınacak namazın Rabbi, Muhammede (s.a.s.) vesileyi, fazileti ve yüksek dereceyi ver, O’nu kendisine vaadettiğin Makam-ı Mahmud’a ulaştır.” (Tirmizi)

Bilinmelidir ki, ezan bittikten sonra yapılacak duanın kabul olunacağı da, Rasûlüllah (s.a.s.) tarafından haber verilmiştir. Esas olarak ise ezana karşı yapılabilecek en büyük saygı, hemen her şeyi bırakıp camiye, yani namaza koşmaktır.

SİZ YAZIN, BİZ İSE OKUMAYACAĞIZ

İsmail A. ÇAVUŞEV

Yeni yılın ilk günlerinde bir sabah büromun üzerinde bir mektup buldum. Tabiatım üzere ilkten onu açıp okudum. Şimdilik mektubun kimden ve nereden geldiğini yazmayacağım. Mektupta kimlerden bahsedildiğini de o köyün imamı ve cami encümenliği üyeleri, inşallah, kendilerine göndereceğim özel mektup ve dergiden öğreneceklerdir. Yorumunu sonraya bırakarak önce hep birlikte mektubu okuyalım:

Yoruma nereden başlayalım? Kırk yılda bir defa bir köy camisi için dergimizde bir yazı yayınlanmış. Yayınlanmış da ne olmuş? Ancak yazıyı yazan kişi imamın ve encümenliğin gamsızlığından ve aldırmağından bahsediyor: “Siz yazın, bizse okumayacağız!” Evet, durum bu. Ancak durum sadece bu köyde değil, daha başka birçok köylerimizde de böyle.

Bazı imam efendiler yanlarına encümenlik üyelerinden daha bir kişi alıp hane hane gezerek dergimize abone yazacakları yerde neme gerek, rahatımızı bozmayalım deyip vurdumduymazlıktan geliyorlar. Bir nevi: «Kimin dergisi varsa, baksın dergisine!..» derce. Biz şimdilik bu imamızın ve encümenlik üyelerinin adlarını ve köylerini açıklamayacağız. Bu yazıyı da hususen onlar için değil onlar gibi düşünen ve hare-

ket eden vurdumduymaz imamlardan ötürü yazıyoruz. Ancak onların adlarını öğrendiğimiz zaman dergimizde yazacağız!

Eğer bu dergimizi niçin çıkardığımızı anlamayan kişiler, varsa onlara tekrar edelim: Biz, yarım yüzyıldır elimizden çekip alınan dinimizin, maneviyatımızın geriye gelmesi için çalışıyoruz. İmam efendiler pek alâ bilirler ki, totaliter rejimin son yıllarında köylerimizde değil namaz kıldırmak cenaze kaldıracak adam dahi kalmamıştı. Bu durumu gören aydın insanlarımız çırpınıyordu. Hal böyleyken, yukarıda bahsettiğimiz köyün imamı bayram mı ediyordu? Yoksa o da köycek, milletçe azap mı çekiyordu?

Şimdi bizler, tırnak altında can kalırmış diyerek dinimizi canlandırmaya çalışıyoruz, onlar ve benzeri imamlarımız rahatlarına.

Merhaba İsmail Hocam!

Bu mektubu Sizlere yazmak mecburiyetinde kaldım. Önce hal ve hatırınızı sorayım. Nasılsınız, iyi misiniz? İyisinizdir, inşallah. Bizler de iyiyiz, şükür bugünümüze. Hocam, geçen sene (2014’te) derginize yollamış olduğum yazılarıma tam istediğim şekilde yer verdiğiniz için Sizlere çok çok teşekkür ederim.Hocam, Sizin de bana bir takım önerileriniz vardı, fakat ben bu vazifemde hiç bir türlü muvaffak olamadım, mahcup oldum. Bundan dolayı Sizden çok çok özür dilerim. Çünkü bizler, yani Türk insanımız, çok cahilleşmişiz. Neden diyeceksiniz. Yazım dergide basıldıktan sonra yollamış olduğunuz sayıları

aldım ve onları haftalarca ellerimde gezdirdim. Maksadım, hem dergiyi görsünler, hem de reklam olsun, insanımız abone olsunlar diye. Pek tabii, yazmış olduğum yazıyı okuyup bana da birileri:

“Aşkolsun!” demelerini beklerdim. Nerde!..

Cami cemaatinin, encümenlik heyeti dahil, dergiyi ellerine vermişken, sadece resimlerine baktılar ve ben yazıyı okuyacak ve abone konusunu konuşacak olduğumda konuyu başka yöne çevirdiler. Oysa ben o yazıyı onlar için yazmıştım, onları övmüştüm bile. Ne yazık! Bir sözle 2014’te camimiz dergiye abone olmadı ve koskoca köyümüze hiç bir dergi gelmedi. Abone olsalardı bile cami parasıyla, Bölge Müftülüğünün baskısı üzere abone oluyorlar. Bu durumda dergi insanların eline geçmiyor, okuyamıyorlar.

Hocam, abone olmak için ben de çok uğraştım. Postaneye gittim katalog No’su yok dediler. Sonra var, ama sipariş veren yok, dediler. O zaman Bölge Müftülüğüne başvurudum. Telefondan adımızı, adresimizi yazıp çizdiler, bir şey olmadı. İkinci defa yine telefondan haber ettik, yine aynı mesele. Üçüncü defada nasılsa üç dergi birden gönderdiler. Ve bu iş bu kadarla bitti. Şimdi, Hocam, ben sizin redaksiyonunuza 50 leva gönderiyorum. İki kişiyi abone ediyorum.Biri bana, diğeri de bir başka dosta. İşte, hocam, sizleri bunun için rahatsız etmek zorunda kaldım. Telefonla konuşmamızda bizleri kırmadınız. Allah Sizlerden razı olsun!”

Kur'an Sevgisi...

1. sayfadan devam ediyor

bakıyorlar. Bir kısım da: “Zor, efendim! Çok zor!” diyerek kendilerini haklı çıkarmaya çalışıyorlar. Sanki biz işin zor olduğunu bilmiyormuşuz gibi! Evet, komünistler de zorluklarla karşılaşıyorlardı, fakat dinimizi yıkmayı başardılar! Neden? Çünkü ısrarlıydılar, sebatlıydılar. Ve sizler gibi imamlarımızı camilerin dışında bıraktılar. Biz olayın zorluğunu biliyoruz, fakat bahis konusu köy gibi büyük bir köyde iki dükkân mı yok? Bir okumaevi mi yok? Bir iki emekli öğretmen mi yok? Köy içinde belki daha başkaları da merak ederdi... Ama siz, cami paralarından alarak işi kolayından hallediyorsunuz. Sonra da dergiler cami odalarında tozlanıp paslanıyor. İnsanların eline geçmiyor. Oysa mesele öyle değil! Biz, bir gün gelip hangi haneden bu milletin dini rehberinin yetişeceğini bilemediğimiz için âdeta bir ana arı gibi her hücreye birer yumurta bırakmak zorundayız. Ancak bazı köy imamlarımızın başka kimseler yetişmesini istemediklerini de biliyoruz ve bunu elimizden geldiğince açıklamaya çalışacağız! Nasıl olur? Bugün elimizde bulunan bu imkândan yararlanmayalım?

Pek tabii, bu her birimiz tarafından bir gayret gösterilmesini gerektiriyor. Oysa bizler ne yapıyoruz? Cami parasıyla üç sayıya abone oluyoruz, işin içinden sıyrılıyor. Oraya gelen dergiler de cami odalarında paslanıp kalıyor. Ee, o zaman, sayın imam efendiler, bizim emeğimiz ne oluyor? Eninde sonunda insanların eline geçmiyorsa bu dergidene ne fayda var?

Sizler, halkımızın önünde yürüyen, onu yönlendiren kimselersiniz. Elbette üzerinize bazı görevler düşecektir. Birçok yerlerde imamlarımız oldukça iyi maaş da almaktadırlar. Bu durumda o maaşın hakkını ödemeleri gerekmez mi? Biliyoruz ki, canla başla, özveriyle çalışan imamlarımız, müftülerimiz de var. Ancak: “Benden yüz sayı isteniyor, istenileni yaptım!” diyenler de var. Biraz daha bir gayret ederek üç yerine beş; beş yerine on, onbeş abone yazamazlar mı? Üstelik şunu da söyleyelim. Biz, dergi çalışanlarının maaşları derginin abone sayısına bağlı değil. Dergi, bin de çıksa, on bin de çıksa, aldığımız maaş aynı kalıyor. Öyle ki, bizim amacımız mümkün olduğu kadar daha fazla haneye girmek, daha fazla insanlarla buluşmaktır. Gelin bu ortak çalışmalarımızda bir birimize destek olalım!

“-Nasılsın, öğrencilerin nasıl?” deyince öğretmen ümitsiz bir şekilde:

“-Bunlardan adam olmaz!” diyor. Bunu diyen ilköğretmeni!.. Böyle öğretmenlik olur mu? Öğretmen, talebesinden ümit keserse, ona hiçbir şey veremez. Talebeyi yetiştirecek, adam edecek kimse, öğretmenidir. Yoksa bizim önümüze niye gelsinler?! Allah onları bize ikram etmiş. Demek ki, tek bilgi de yetmiyor. Mutlaka sevgi, bilgi, ilgi... Üçünün bir arada olması lâzım... Mesleğimize âşık olmamız lâzım. Ben Allâh'ın lütfü ile mesleğime âşıktım.

Şimdi mezunları topluyoruz, bazen...

“-Hocam, biz sizden iki dünyada lâzım olacak her şeyi öğrenmişiz. Şimdi şimdi farkına varıyoruz!..” diyorlar.

Bir de üç idealim vardı; onları görmeden rûhumu teslim etmeyeyim diye duâ ederdim. Birincisi, her müessesede namaz kılınacak, temiz huzurlu bir yer... Ama bu en büyük birimden en küçük dükkânıma kadar... İkincisi bilbordlarda, ancak bütün dünyadaki bilbordlarda Peygamber Efendimizin hadisleri olsun; onları okuyup hidâyetlere gelenler bulunsun isterdim. Çünkü Sevgili Peygamberimizin hadîs-i şerifleri, bütün insanlığın doğruları ile aynı... Ayrıca içinde gönüllere dokunan hikmet ve esrâr var.

Bir gün Fatih'te bir arkadaşımı bekliyorum. Saçları açık, bugünün tâbiriyle “bakımlı” bir hanım geçiyor. Ben kendilerine:

“-Selâmün Aleyküm!” dedim.

Kadıncağыз çok şaşırdı.

“-Aaa, sizin Allâh'ınızla bizimkisi aynı mı ki selâm verdiniz?” dedi.

Ben de çok şaşırdım ve:

“-Özür dilerim, anlayamadım. Ne demek sizin Allâh'ınız, bizim Allâh'ımız?! Hepimizi yaratan, hepimizin bir tek Allâh'ı var!..” dedim. Kadın:

“-Şu yaşıma geldim, sizin gibi kapalı bir hanım, bana ilk defa selâm verdi. Sanki bizi Allah yaratmamış?! Böyle bir şey olabilir mi?” dedi. Ben de:

“-Hanımefendi, şimdiye kadar ne kadar ayıp etmişiz!.. Ben herkes adına sizden özür diliyorum. İnsanların kusursuz olması mümkün mü? Ben başımı örtüyorum, ama benim de mutlaka başka kusurlarım, günahlarım vardır. Allah hepimizi affetsin. Sizin başınız açık, onun hesabı ayrı, fakat siz de belki nice kulluk vazifelerinde bizden daha önde ve daha sevgili olabilirsiniz!.. Bunu Allah'tan başka kimse bilemez!..” dedim.

İşte diyalog buna denir. Yoksa Kur'an'dan taviz ver, başörtüsünden, dinimizden tâviz ver; böyle diyalog olmaz!.

Halime DEMİREŞİK

HANGİ ANLAYIŞLA ÇALIŞIYORUZ?

Yeni yılın ilk günlerinde geçen yıldaki çalışmalarımızın sonuçlarını görmüş olduk. Her ne kadar da dinî bir kuruluşun temsilcileri olduğumuzu söylesek de hep halâ maddeci görüşlü çalıştığımızı tanımalıyız. Ne demek istiyorum? Bilindiği gibi felsefe ikiye ayrılır: Materyalizm ve idealizm diye. Materyalizme göre madde önde gelir ve ideyi belirler. Fakat son zamanlarda dünyanın önde gelen filozofları idealizmin önde geldiğini kabul etmeye başlamışlardır. Bu ne demektir ve bizim çalışmamızla ilgisi ne olabilir? Düşünelim ki, memleketimizde kurulu bir düzen vardır. Bu düzenin adı da Müslümanlar Diyanetidir. Camiler, müftülükler, Başmüftülük bu düzenin ta kendisidir. Fakat bu düzende bir ruh var mıdır? Eğer yoksa bu düzenin verimli çalışması zor olacaktır. Şimdi bir de tersini düşünelim: Bulgaristanda Müslüman olduğunu bilen bir kitle vardır. Yani kendilerini Müslüman diye tanımlarlar. Ona göre de bir İslâmî düzen, bir kuruluş, bir sistem vardır. Eğer bu anlayış olmasaydı ki, meselâ, bir Hıristiyan veya ateist ülkede böyle bir düşünce, ide, fikir olmadığı için böyle bir kuruluş da yoktur.

Şu halde bu kuruluşun, sistemin varlığının sebebi idesidir. Bir İslâm düşüncesine dayanır, bu düşünce onun varlığını gerektirir. Madem ki, öyledir, demek ki, idealist felsefe doğrudur. Buna göre de biz bütün çalışmalarımızı bu anlayışa göre yürütmeliyiz. Bu da ne demektir? Bu, herşeyden önce

bir düşüncenin, idenin, fikrin yaygınlaşması, gelişmesi, güçlenmesi için çalışmalıyız demektir. Nasıl? Kur'ân kursları, irşad çalışmaları, imam hatipliselerimiz, İslâm Enstitümüz, dergi ve kitap yayıncılığımızı iyileştirerek, memlekette Müslümanlık idesini, fikrini yaymaya çalışarak. Aksi takdirde böyle bir kuruluşa ihtiyaç yoktur denilebilir.

Madem öyle, bu demek ki, bizler bu sahadaki çalışmalarımıza birinci dereceli önem vermiyiz. Bütün diğer çalışmalarımız da bu yöne destek vermelidir. Öyle ki, köy imamlarımızdan başlayarak bölge müftülerimize, vaizlerimize, öğretmenlerimize, yayıncılarımıza düşen bir numaralı ödev, Müslüman kitlenin bilinçlenmesi, bilgilendirilmesi, eğitilmesi olmalıdır. Bunu yapmadıkça bu kurum yıkıma mahkûmdur.

Şu halde yaptıklarımıza bir bakalım: Filân bölge müftülüğüne yüz adet MÜSLÜMANLAR dergisi sağlayacaksınız denilmiş. Müftümüz - kalem uydurma, çekmece şaşırtma usulüyle de olsa! - bu vazifeyi yerine getiriyor ve «Ben işimi başardım!» diyor. Pek tabii, yanibaşında bunu da yapmayanlar olduğuna göre, oradan nem kapıyor. Meselâ bu yıl planını yüzde yüz dolduranları analım: Dobriç, Krumovgrad, Plovdiv, Haskovo, Tırnovo, Sliven, St. Zagora, Varna, Aytos, Silistra vs. müftülükleri. Sağ olsunlar, bir yolunu bulup istenileni yapmışlar.

Pleven, Razgrad, Ruse, Tır-

govişte müftülükleri gibi istenilenin de üstünde planlarını yerine getirmiş olanlar da var. Onlar da sağ olsunlar, var olsunlar! Ya diğerleri? “Bu yıl da öteki arkadaşlarımız çalışsınlar!” anlayışıyla mı çalıştılar? Yoksa bir başka anlayışla mı?

Biz, dergimizin her yerde ve her zaman okuyucuların eline geçmediğini biliyoruz. Bu yönde pek çok engeller ve sebepler olduğunu da. Fakat bence en önemlisi bu yöndeki çalışmalarımızın başta gelmesi anlayışını idrak edememiş olmamızdır. Yani, açıklayalım: Biz, Müslümanlık anlayışı ve davası için çalışmıyorsak, çalışmayacaksak bu kuruluşun içinde bulunmamız yersiz düşüyor mu? Ya bir de ekmeğimizi bu sistemden sağlıyorsak? O zaman planımızı yüzde yüz doldurmuşuz bir şeyler ifade etse de bunu da yapmamak neler ifade ediyor acaba diye sorduk mu kendimize? Galiba cevabı: Aldığım haram para oluyor!

Öyleyse gelin bu işin önce felsefesini anlayalım: Biz, bir maddeci, materyalist kurum değiliz! Biz, idealist bir kurumuz ve bu anlayışla çalışmalıyız! Biz, bu idenin, yani müslümanlık idesinin, Allahın birliğini ve varlığı idesinin gerçekleşmesi, bu fikrin yaygınlaşması, yerleşmesi için durmadan, yukarıdan emir beklemeden, can ve gönülden, geceli gündüzlü, özverili bir şekilde çalışmayacaksak bu işten vakit varken vazgeçelim, yerlerimizi bir başkalarına devredelim! Hani bir söz var: Ya bu deveyi güdelim, ya bu deveyi güdelim! Başka çare yok! Başkasına güvenmeden, emir bekleme den, “Yap!” demeden yapalım! O zaman planlarımız yüzde yüz değil, yüzde bin yerine gelecek, yüzümüz gülecek, İslâm idesiyle nurlanacak, bu ide yaygınlaşacak, Allah da bizden memnurluk duyacak ve duyuracaktır!

KÂBE'NİN RABBİNE İBADET

Her şeye taşıdığı değer kadar ilgi göstermek gerekir. Hacerü'l-esved Hz. İbrahim'den Hz. İsmail'den bir hatıradır, tavafın başlangıç noktasıdır. Netice itibarıyla Hz. Ömer'in dediği gibi taşlardan bir taştır. Hz. Peygamber selamladığı için selamlanır. Hatırasına hürmet edilir, abartılıp, kutsama cihetine gidilmez.

İnsanlar, genellikle de halk, vasıtalara, sembollere takılıp daha öteye geçemiyorlar. Vasıtaları gaye haline getiriyorlar. Akıllarıyla değil gözleriyle hareket ediyorlar. Hudeybiye'de, altında biat edilen ağaç, çaput bağlanıp kutsanmaya başlanınca Hz. Ömer o ağacı kestirdi. Cahiliye arapları da putları Allah'a yaklaştıran araçlar olarak benimsediler. Sonunda Allah yerine ikame ettiler.

Hz. Peygamber (s.a.s.) kendisinin sadece bir kul ve insan olduğunu, Hz. İsa'ya yapıldığı gibi kendisi için aşırılığa kaçılmamasını söylemiş, putlaştırılmasına daima karşı çıkmıştır. Rasûlullah, diğer peygamberler ve din büyükleri insanlara Allah'ı tanıttıkları ve sevdirdikleri için sevilirler, onlar put olmayı değil, putları yıkmayı hedeflemişlerdir. Gaye değil Allah'a giden yolda rehber olmuşlardır.

Kâbe de, Kur'an ifadesiyle Allah'ın Evi (Beytullah'tır). Ev önemli olmakla beraber asıl önemli olan evin sahibidir. Ziyaretler evlere değil, ev sahiplerine yapılır. Misafirlikte ev sahibinden ziyade eve ilgi gösterilmesine ev sahibi üzülür. Demek ki benim ev kadar değerim yokmuş der ve bu yüzden misafire karşı ilgisi ve sevgisi azalır, hatta ilgi ilgisizliğe,

sevgi sevgisizliğe dönüşür.

Kâbe için de aynı şey söz konusudur. Kâbe'nin Rabbi unutulur da, taştan yapılan Kâbe'ye odaklanılırsa bu hal Mevlâ'yı gücendirir. Onun için Kureys sûresinde Rabbimiz bu noktaya işaret ederek şöyle buyuruyor: "Kendilerini açlıktan kurtarıp doyuran ve kendilerini korkudan emin kılan bu Kâbe'nin Rabbine kulluk etsinler." (Kureys, 3-4) Mevla burada Kâbe'ye değil, onun Rabbine kulluğu emretmektedir. Kâbe tevhidin sembolü ve yeryüzünde ilk bina edilen ibadethanedir. Sembol değeri taşımaktadır. Asıl olan Mevlâ'nın rızasıdır. "Doğu da batı da Allah'ındır. Her nereye yönelirseniz Allah'ın rızası oradadır." (Bakara, 115)

"Yüzlerinizi doğu ve batı yönüne çevirmeniz iyilik değildir fakat iyilik; Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitaplara ve peygamberlere iman edip, yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, isteyenlere, köle ve esirleri kurtarmaya seve seve verenlerin, namazı kılanların, zekatı verenlerin, sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabredenlerin davranışlarıdır. İşte doğru olanlar ve Allah'tan korkanlar onlardır." (Bakara, 177)

İbadetlerde Aslanan niyet ve gayedir. Niyetsiz sevap olmaz. Ameller niyetlere göre anlam kazanır. Hac turistik bir seyahat değil, Mevlâ'nın rızasını kazanmak için tertiplenen kutlu bir seferdir. Ziyaret edilen yerler Mevlâ'nın daha fazla hatırlanmasına, heyecan duyulmasına vesile olan yerlerdir.

ŞUMNU'DA HAYIRLI BİR İŞE DAHA İMZA ATILDI

Bulgaristan Türklerinin ilim ve kültür merkezi konumundaki Şumnu şehrinde birbirinden önemli din eğitimi hizmetleri sunulmaktadır. Yıllardır Bulgaristan Müslümanlarına nur saçan Nüvvâb okulunun yanı sıra şehirde 2015 yılı başından itibaren bir de imamlara yönelik Tashih-i Hurûf kursu açıldı. Şubat ayı başından itibaren ise bu eğitim kurumlarına ilâveten bir de İmam Kursu hizmete başladı.

Bir yıl eğitim vermek suretiyle bölgede var olan imam yetersizliğine cevap vermeyi hedefleyen kurs, Şumnu Bölge Müftülüğünün teklifi ile Başmüftülük tarafından hizmete açıldı. Şumnu ve civarındaki illerden gelen 20 dolayında kursiyere eğitim imkânı sunan kurs, Güney Bulgaristan'da hizmet veren Ustina İmam Kursu ile benzer bir programı uygulamaktadır. Kursa katılan öğrenciler, eğitimlerini tarihî Nüvvâb okulu binasında gerçekleştirmekte olup Şerif Halil Paşa Camiinin manevî havasından da istifade etmektedirler.

4 Şubat tarihinde düzenlenen Yüksek İslâm Şurası

oturumunda kursun resmen açılması kararlaştırıldı. Aynı oturumda oybirliğiyle alınan kararla kursa "Hacı Mustafa Çıtlak" adı verildi. Bu adın verilme sebebi olarak merhum Hacı Mustafa'nın Bulgaristan'daki Müslümanlara din eğitimi alanında büyük hizmetlerinin olması gösterildi.

Merhum, Bulgaristan'da başlayan demokratikleşme süreciyle Türkiye'den ülkemize gelmiş âlim ve hayırsever bir kişidir. Nüvvâb İmam Hatip Lisesinin düzenli hizmet vermesi için maddî ve manevî desteğini esirgememiş, yurt ve yemek imkânları sunmak için büyük yardımlar yapmış, bizzat kendi elleriyle hazırladığı sıcak çorbayla öğrencileri doyurmuş, onların bilgili ve şahsiyetli kişiler olarak yetişmesi için gecesini gündüzüne katmıştır. Ayrıca Kur'an kurslarının düzenlenmesi, insanların dinlerini öğrenmesi için büyük gayretler sarf etmiştir.

Şumnu Bölge Müftülüğünün üstün gayretleri ve civar müftülüklerin destekleriyle hizmete başlayan eğitim kurumu hayırlara vesile olsun.

ŞUMENDE TASHİH-İ HURÛF KURSU AÇILDI

Hocam, Şumende Tashih-i Hurûf Kursundayız. Bulgaristan'da düzenlenen dördüncü Tashih-i Hurûf Kursu bu. Önceki kurslar nerde oldu, nasıl geçti? Kursu genelde kimler katılıyor?

Süleyman Demiray: İlk kursu 2012 Mayıs başında Momçilgrat (Mestanlı) İlahiyat Lisesinde 16 imam arkadaşla başladık. T. C. Diyanet İşleri Başkanlığı ve Bulgaristan Müslümanları Başmüftülüğünün işbirliği ile çokça ihtiyaç duyulan bir alan olan Tashih-i Hurûf Kursu Bulgaristanda ilk defa bizim zamanımızda düzenlendi. O zamanki T.C. Din Hizmetleri Müşaviri Fikret Karaman bey bizi Bulgaristan Başmüftülüğü ile birlikte davet ettiler. Biz de Momçilgrada geldik ve orada bu kursa başladık. O zaman katılan arkadaşlarımızın durumları ile ilgili çok fazla bilgiye sahip değildik. Kurs sonunda 14 arkadaşımızı mezun ettik. Dolayısıyla çok verimli bir çalışma olduğunu gördükten sonra ikincisi, üçüncüsü düzenlendi. Dördüncüsü de bu sefer Şumende düzenleniyor. 5 Ocak 2015'te derslere başladık.

Peki, hocam, nedir tashih-i hurûf? Bu kursa gelenler ne öğrenecek?

Süleyman Demiray: Tashih-i hurûf harfleri doğru telaffuz etmek demektir. Daha açık ifade etmek gerekirse Kur'an alfabesinin harflerini telaffuz ederken önce harflerin isimlerini, sonra da mahreçlerini sıfatlarına uygun olarak doğru telaffuz etmeye tashih-i hurûf denir. Mahreç, çıkış yeri demektir. Meharic-i hurûf harflerin yani seslerin çıkış yerleridir. Harflerin dudaktan itibaren, dudakta, dişte, dilde, ağız

ortasında, boğaz ortasında velhasıl boğazın en sonuna kadar yayılan çıkış yerlerine meharic-i hurûf denir. Sıfat-ı hurûf ise harflerin (ses) özelliklerine denir. Misal: kalınlık, pelteklik, ihfa, kalkale, keskinlik gibi daha birçok örneği sayılabilir. Bunları doğru telaffuz edebilmek için harf talimine ihtiyaç vardır.

Harf talimi nedir?

Süleyman Demiray: Talim, Kur'an tilaveti için olmazsa olmazdır. Okuyan tecvidi çok iyi bilebilir, ancak uygulama farklıdır. Çok iyi uygulayabilen bir üstadın önünde onun ağzından görsel ve işitsel olarak mutlaka talim edilmelidir. Ben bir tıp kitabını okuyup onunla ameliyat yapmaya kalkarsam hastayı öldürür, katil olurum. Oysa onun okulu, ilmi, pratiği ve üstadı ile çalışmış olursam hayat kurtaran çok önemli bir hekim olurum değil mi? İşte Kur'an öyle bir şey ki, insanın hem dünyasına hem de ebedi hayatına hitap ediyor.

Hocam, şimdi biraz da kendinizi anlatır mısınız? Kursu Türkiye'den eğitimci olarak geldiniz. Göreviniz imamlık, Edirne'de Selimiye camisi imamısınız. Yaptığınız aslında bir fedakarlık...

Süleyman Demiray: Evet, fedakarlık yapmayan hizmet de yapamaz. Ben Türkiyede 1987-90 yılları arasında Kur'an ko-

nusunda yüksek lisans yaptım. Daha sonra Edirne Selimiye camisinde 2002 yılından bugüne kadar baş imam olarak görev yapıyorum. Kur'an hizmeti fedakarlık gerektiriyor, fedakarlık yapmayan hizmet yapamaz. Bu nedenle hizmet de alamaz. Hiçbir şey fedakârlık yapmadan sağlıklı şekilde sağlam zeminlere oturtulma şansına sahip değildir. Bu kursa gelen kardeşlerimiz de fedakarlıklar yapıyorlar. Bunun neticesinde buraya gelirken çok şey bildiklerini farzederek geliyor, ama giderken bu düşüncenin tamamen tersi olan bir düşünce ile birçok şeyler öğrenmişler, birçok şeyleri yeniden gözden geçirmiş ve kendini yenilemiş olarak dönecekler. Biz de bunun huzuru içerisinde arkadaşlarımızı mezun edeceğiz, inşallah. İlimin sonu yoktur. İlim deryada bir damla gibidir. Onu ulaşabilen alıyor, ulaşamayan ilimsiz kalıyor.

İlimsiz bir dünyada yaşamak susuz bir çölde yaşamak gibidir. Buradaki arkadaşlarımızı, meslektaşlarımıza gelecek nesillere aktarılmak üzere bu anahtar teslim ediyoruz. Onun gayreti içerisindeyiz.

Konuşan: Özlem TEFİKOVA

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ ПРИЕ ГЛАВНИЯ МЮФТИЯ

Бойко Борисов: Не бива да допускаме разделение в обществото и разграничение на мюсюлмани и християни

Не бива да допускаме разделение в обществото и разграничение на мюсюлмани и християни. Около тази теза се обединиха министър-председателят Бойко Борисов и Главният мюфтия на Мюсюлманското изповедание в България д-р Мустафа Хаджи.

„Противопоставянето по религиозен, етнически и социален статус не решава проблемите“, категоричен бе премиерът Борисов, който прие на работна среща главния мюфтия, председателя на Висшия мюсюлмански съвет и зам.-главен мюфтия Ведат С. Ахмед и главния секретар на мюфтийството Ахмедов.

„Не трябва да допускаме противопоставяне, а трябва всички грижливо да пазим етническият мир“, подчерта министър-председателят. „Имаме чудесен модел на мирно съжителство. Наша е отговорността да съхраним този модел“, добави Борисов. Той посочи, че е необходимо да се съхрани мъдростта в обществото, без да се дава възможност традициите по отношение на изповядването на религията да бъдат променени. Премиерът допълни,

че все още може да се гордеем, че не сме допуснали да има български граждани на страната на ИДИЛ. Според него това не трябва да ни успокоява, а да ни ангажира да вземем всички необходими мерки, за да не се случва.

„Главно мюфтийство, организирайки живота на мюсюлманите в България, прави всичко възможно техният религиозен живот да не бъде поставен под чуждо влияние“, каза главният мюфтия. По думите му, колкото по-добре функционира изповеданието, толкова подобни ри-

скове биват понижавани.

Пред премиера Мустафа Хаджи постави въпроса за нуждата от акредитирано висше учебно заведение, в което да се образуват местните религиозни дейци и то да се случва под наблюдението на държавните органи и Главно мюфтийство.

„С общи усилия, включващи държавна подкрепа, смятам, че бихме успели да съхраним зрелостта на българския народ“, подчерта главният мюфтия.

През зимния сезон Коран курса в село Рибново се посещава от над сто ученика от шест до седемдесет-годишна възраст, които вече са се научили да четат Корана. Жените не само го научават за два-три месеца, но запаметяват по няколко страници наизуст, както и теми от книгата „Моята прекрасна религия“. Заедно изживяваме хадиса на любимия ни Пратеник (с.а.с.): „Учете се от люлката до гроба“.

В момента имаме общо шест групи – две от тях са на елифба: едната – възрастни жени, а другата – от първи и втори клас, които подготвяме да преминат на Корана. С две групи сме по средата на Корана, които с нетърпение чакат да дойде денят, в който да кажат: Аз направих хатим. С другите две групи утвърждаваме четенето на Корана,

като с всички заедно изучаваме основните познания за исляма, наизустяваме и сури от Корана.

Организираме програми и чествания на свещените дни и нощи. Това е моето голямо семейство! За осем-годишния ми стаж като учителка в Коран курса научих няколко неща: Ако учиш - ще бъдеш научен, ако дадеш - ще ти бъде дадено, ако обичаш - ще бъдеш обичан! Когато преди осем години започнах да се занимавам с ученици в джамията на селото ни, си мислех, че ще ги науча на неща, които не знаят, обаче с времето разбрах, че те ми дадоха много повече уроци, отколкото аз на тях!

Те оставаха с впечатление, че знам всичко и бих отговорила на всеки въпрос, а аз

разбирах колко малко зная и още колко много знания ми трябват...

С всяка група е толкова различно. Когато съм с най-малките – съм толкова обнадядена, сякаш се връщам в детството и си казвам: „животът сега започва, ще мога да променя толкова неща в него“, но идват поголемите и аз сякаш пораствам и започвам да се двомя – ще успея ли или не, а когато дойдат най-възрастните – си казвам: „Какво успех да направя“, някои от тях идват с бастуни, повечето са с очила, изморени от изпитанията на живота, но обнадядени, че ще могат да вземат поне малко, дори и да е в края на пътя. Тогава казвам: „Дали съм поне като ученичките ми, които идват с желане не да напълнят торбата за откъдното, а да я препълнят, не да дойдат за час, а да останат завинаги там, не да научат нещо, те идват, за да научат всичко, отварят устните си, а сълзите в очите им говорят...“ Ако някой посети градината ни, ще бъде удивен от цветята, които са в нея, ще открият малки пъпчици на разцъфнали рози с огромно желание да цъфнат, ще намерят букети от цъфнали рози с желание никога да не прецъфтяват, ще намерят и прецъфтели, от които се разбира стойността на всеки миг от живота ни, който сме пропилили! След всеки наш урок казвам:

”О, Аллах, научи ни, Ти си Всезнаещият!
О, Аллах, дай ни знание, което да ни е от полза във всеки един миг от нашия живот!”.

УВАЖЕНИЕ КЪМ ГОСПОДАРЯ НА КЯБЕ

„Целта на посещението на Кябе е да достигнеш любимия, а не да се прекланяш пред стената». Нейзен ТЕВФИК

Същността на поклона е изразяване на нашето уважение и благодарност пред Аллах Теаля. Има определени символи, чрез които се явява това уважение и благодарност. Формите на ибадет, знаците и символите трябва да се спазват, тъй като чрез тях проявяваме нашето служение пред Него. Това са символите на Аллах, които се свързват с името Му на четири места в светите места – са Сафа и Мерве, коленето на курбан в Мина, Музделифе, Кябе, Макам-и Ибрахим и четена на Свещения Коран, намаз.

Ибадетите се изразяват главно чрез символите, които са средство за припомняне. А истинската цел е сърцата да се насочат към Аллах, за да изразим чистосърдечното и всеотдайното си отношение към Него.

По време на посещени-

ята си хората изпитват необходимост да видят символите, защото не е лесно да се схванат абстрактните понятия и чрез тях да се разкриват нещата. Религиозността се изразява чрез вярата и действията. Именно в тази точка религията се отделя от философията, която е само теория. Нашите действия са отражение на вярата ни върху практическия живот.

Онова, което кара хората да действат са не толкова мислите и представите им, а това, което виждат и чувстват. Те изпитват необходимост да видят онези знаци, към които са тръгнали и да се поклонят като Кябе, което е символ на единобожието, а спомените, свързани с него и значението му определено вълнуват мюсюлманите, и те допринасят за единството и целостта на ислямския уммет. Фактът, че Кябе е къблето за мюсюлманите, а Арафат, Музделифе, Мина, Кябе, Макам-и Ибрахим, Хад-

жер-ул-есвед (Черният камък), Равза-и мутаххара са все средства, които ни доближават до Аллах и Пейгамбера ни, за да изпълняваме ибадета си с удоволствие, любов и вълнение.

Средствата са и пътищата, които ни водят към истинската цел.

Но срастването със средствата и забравата на основната цел е голяма загуба за човека – на труд и на време. Кябе е мястото, където хората се чувстват най-близко до Аллах и се струпват най-много. Ето защо всеки намаз изпълнен там, е равностоен на стотици хиляди намази на друго място. Защото всеки вярващ в пълно смирение се чувства, че е пред Създателя, тъй като пред него е самото Кябе, което отдалеч е само мечта за него.

Всички религиозни символи, начело с Кябе са средства, които ни напомнят за Аллах и допринасят за нашата радост и старание при изпълне-

нието на ибадета. Затова не трябва да смесваме средствата с целта. Към тях трябва да се отнасяме дотолкова, доколкото имат някакво значение. Така например, Хаджерул-есвед (Черният камък) е само спомен, останал ни от Хз. Ибрахим и Хз. Исмаил. Като такъв той служи за начална точка на тавафите. В края на краищата, по изказа на Хз. Омер, той е един обикновен камък. Поздравяваме го само заради това, че Пейгамбера ни го е поздравявал. Просто уважаваме спомена за тях без да преувеличаваме и обожествяваме.

Но трябва да се знае, че хората общо взето се струпват при символите и не могат да отидат по-нататък. По такъв начин превръщат средствата в цел. Те действат не според умовете, а чрез очите си. Когато на дървото в Худейбийе хората започнали да връзват парцали и да му придават святост, Хз. Омер накарал да го отсекаат. По времето на невежеството арабите възприели идолите, като средство за сближаването с Аллах.

Пейгамбера ни е заявявал, че е само един обикновен човек и че не бива да се прекалява както при Хз. Иса и бил против да бъде издигнат в култ. Расулюллах и другите пейгамбери ги обичаме за това, че направиха да опознаем и да обичаме Аллах. Те никога не са целели да се превърнат в идоли за да ги унищожа-

ват. Те не са цел, а само средство по пътя към Аллах.

Кябе по изказа на Свещения Коран е дом на Аллах (Бейтуллах). Независимо, че домът е важен, но по-важен е стопанинът. Посещенията се правят не заради домовете, а заради стопаните им. Ако при гостуването си проявите по-голям интерес към дома, отколкото към стопанина, той ще се обиди и ще каже: „Нима аз не струвам колкото моя дом?“, поради което ще се намали интереса и любовта му към гостите. Нещо повече, интересът му може да се превърне в незаинтересованост, а любовта му – в омраза.

За Кябе може да се каже същото. Ако хората забравят стопанина на Кябе - Аллах Теаля и любовта им се концен-

трира върху каменната постройка – Кябе, това ще обиди Всевишния. Ето защо в сура Курайш нашият Създател обръща внимание на този момент и повелява: «Нека служат на стопанина на този дом, който им даде храна срещу глада и сигурността срещу страха». (Курайш, 3-4)

Тук Всевишния повелява да се служи не на Кябе, а на Господаря му. Кябе е само символ на тевхида - единобожието и е първата сграда, издигната на земята за преклонение. А същността е желанието на Аллах Теаля: „На Аллах принадлежи изтокът и западът и накъдето и да се обърнете. Там е ликът на Аллах. Аллах е всеобхватен, всезнаещ!“ (ел-Бакара, 115)

„Праведността не е да обръщате лице на изток или на запад. Праведността е у онзи, който вярва в Аллах и в сетния ден, и в ангелите, и в Писанието, и в пратениците, и раздава от Своя имот, въпреки любовта си към Него на роднините и сираците, и на нямащите, и на пътника (в неволя), и на просяците, и кланят намаза, и дава милостинята зекят, у изпълняващите своя обет, когато са обещали и у търпеливите в злочастие и беда, и във вихъра на битката. Те са искрените и богобоязливите.“
(Бакара, 177)

ВРЪЗКАТА МЕЖДУ

ВЯРАТА И ДЕЛАТА

Маргинализирането на религията в нашето съвремие нанесе щети, както на отделните индивиди, така и на обществото. Постоянно се тръби, че религията не трябва да се намесва в политиката, за това пък политиката се намесва много активно в религията или по-точно в религиозния живот на хората. Бих казал, тези щети не са побезболезнени от щетите от комунизма, или може би маргинализирането на религията е продължение на комунистическата идеология. Прави впечатление, че се акцентира върху отрицателни прояви на някои религиозни личности, като се прави опит да се постави знак за равенство между религията и между извършителите на лоши прояви. По този начин хората обръщайки се към религията, се срещат с прегрешили личности, което ги отблъсква от джамиите, та дори и от вярата, и нещо повече насърчава ги да си останат далеч от ибадета, защото стигат до заключението, че всеки е грешен, само че някои се опитват да играят ролята на праведни. В същото време всеки носи вярата в сърцето си, защото тя е вродена и никой не може да съществува без вяра. Това води до съвременното разбиране за религията – аз съм мюсюлманин, сърцето ми е чисто, но не е необходимо да правя каквото и да било, защото тези, които са в джамиите не са по-добри от

мен. Това е грешно схващане на религиозните принципи, което е резултат от манипулирането на общественото мнение.

Всъщност какво значи религия? На арабски това е „дин“, който е съвкупност от вярвания и практики, свързани с тях. Така се оформят две основни направления в религията – едното е вярванията, които са израз на вътрешния свят на човека, и другото направление са практиките, или извършването на определени дела, което се изразява чрез физическата същност на човека. На практика се вижда, че и двете се отнасят до един и същи субект – човека, като обхващат както духовната, така и материалната му страна. Функциите на религията

не се ограничават само до отделния индивид. Те обхващат обществения и социален живот на хората, което се вижда от социологически изследвания.

Влиянието върху индивида не се ограничава само в извършването на молитви, както се опитват да го представят някои съвременници. То е характерно с това, че се простира до всяко кътче на личния живот, като се има предвид, че ако дадена личност извърши грях или пропусне дадено религиозно задължение, дори да се скрие от хората, не може да се скрие от Аллах. Религиозното влияние върху обществения живот също не е свързано само с добрия морал или посещението на джамиите. Всички взаимоотношения между членовете на дадено общество, социалното подпомагане и др. са само част от системата изградена върху религиозна основа. И колкото и да се отхвърля влиянието на религията в политиката, то се изразява в забраната на корупцията, спекула, ангажиране с обществени проблеми и пр.

Сега нека да погледнем въпроса до колко вярата, която е основното направление в религията, влияе върху делата на хората. Първо не всички хора са еднакви във вярата. Като казвам това, нямам предвид вярванията дали са ислямски или не, говорим само за ислямски.

продължава на 18 стр.

ТРЯБВА ЛИ ДА СЪДИМ РАБА

ВМЕСТО СЪЗДАТЕЛЯ?

Когато един човек се има за център на света, много често може да се издигне в култ в собствените си очи. Неговите оценки, възгледи и коментари според него са самата истина. А в цялата история, в това число и в ислямския свят, един от най-големите раздори е причинен поради факта, че мюсюлманите са били изтикани в периферията, смятани за други, дори за немюсюлмани.

Да не признаваш право на живот на другия за това, че не разбира и не коментира религията както на теб ти харесва, да се поставиш на трона на съдия, който си въобразява, че има право да отсъжда дали другите са мюсюлмани или не, в най-добрия случай е признак на невежество и непознаване на своите граници.

Нашият Създател не е сметнал, че подобни разсъждения са правилни и настоял в това отношение

мюсюлманите да бъдат почувствителни и внимателни, като привлякъл вниманието върху факта, че подобни грешки често се допускат в името на собственото благополучие на този свят.

„О, вярващи, когато странствате по пътя на Аллах, изяснявайте си и не казвайте на онзи, който ви отправя поздрав: „Ти не си вярващ!“, като се стремиш към мимолетното на земния живот. При Аллах има обилни богатства. Така бяхте преди, но Аллах ви облагодетелства! Сведущ е Аллах за вашите дела“. (ен-Ниса, 94)

Да се обвинява мюсюлманина в порочност, двуличие и още повече в неверничество и да се прави това без да се основава на солидно знание, само на подозрения или илюзии, нека Аллах да ни прости, е все едно човек сам да се хвърля в огъня:

„О, вярващи! Едни общности от вас да не се присмиват на други! Може да са по-добри от тях. Нито жени на жени.. Може да са по-добри от тях. А не се хулете и не се оскърбявайте с прякори! Колко лошо е името нечестивост подир вярата. А които не се покаят, тези са угнетителите!“ (ел-Худжурат, 11)

Нашият Създател е изключително милостив спрямо Своите раби. На никой не е дадено правото да лишава другите от милостта Му. Салим б. Абдуллах предава следния случай, който чул от баща си:

„Нашият Пейгамбер (с.а.с.) веднъж след втория рекят на сутрешния намаз каза: „Семиаллаху лимен хамидех“ и се изправи, след което продължи по следния начин:

„Аллах мой! Лиши Сафван б. Умеййе, Сухейл б. Амр, Харис б. Хишам от Твоя благодат! Нека Твоето

проклятие да падне върху тях!“

Вследствие на това бива низпослан следния аят:

„От теб нищо не зависи - Той или ще приеме покаянieto им, или ще ги накаже, защото са угнетители. На Аллах е всичко на небесата и всичко на земята. Той ще опрости и когото пожелае – ще накаже. Аллах е опрощаващ, милосърден.“ (Ал-и Имран, 128-129)

Има предание, че след низпосланието на този аят нашият Пейгамбер (с.а.с.) никога повече не е проклинал, независимо дали е съобщавал или не името на човека. Именно въз основа на това поведение ислямските учени са стигнали до извода, че не е правилно определени хора да бъдат прокълнвани.

Това Аллахово предупреждение, предадено чрез примера на един Пратеник, който бил крайно милостив спрямо своите последователи, съдържа много важни послания, които се отнасят се не само до мюсюлманите, но и за цялото човечество. Ето някои от тях:

1. Правото да раздава присъди на рабите принад-

лежи единствено на техния Създател. Никой не може и не бива да изказва свои разсъждения по темата как в бъдеще ще бъдат наказани или възнаградени. Защото единствено Той знае каква ще бъде съдбата на рабите и какво е там, в отвъдния живот. Впрочем, в свещените хадиси се споменава за хора, които през целия си живот са правили добрини като обитателите на рая, но в последния миг са заслужили ада. И пак по същия начин имало хора, които са вършили дела, достойни за ада, но малко преди смъртта си са били ощастливени с пребиваване в рая. Всичко това идва да ни покаже следното: Да имаш някакво мнение относно бъдещето на рабите и да го споделяш като някакво точно познание с други хора, означава, че не познаваш своето положение при възможностите и волята на Твореца. Казано с други думи, това означава да се осмелиш да определиш съдбата на останалите.

2. Нито един човек няма гаранция за утрешния си ден. Защото в един друг свещен аят се казва: „И никой

не знае какво ще придобие утре, и никой не знае къде ще умре. Аллах е всезнаещ, сведущ.“ (Локман, 34) Тази истина от една страна внушава надежда на сърцата, а от друга - страх. Да бъдеш сигурен за утрешния си ден или да губиш всяка надежда за бъдещето си, като се вглеждаш в миналото и днешния си ден, означава да вземеш бързи решения без да имаш предвид задоволството на Аллах. Будните сърца, които са осъзнали тази истина, живеят с молби, тревога и трепет в сърцата.

Като извод от това можем да кажем, че да се съдят рабите на Аллах, относно тяхната вяра и неверие и най-вече да се отнасяш към тях според разсъжденията си, означава напразно да погубиш своя ахирет. Трябва да сме проявява особено внимателни, когато заявяваме, че еди-кой си е неверник. Това не е присъда, която се издава кой да е вярващ. Това е проблем, с който дори ислямските учени се занимават със страх. Макар че може да се заявят мисли, че еди кои си хора, които вършат еди кои си дела или вярват на еди кои си неща, могат да бъдат наречени неверници, то единствено ислямските кадии могат да отсъдят кой е неверник или не и да направят необходимото. В противен случай ислямското население изпада в смут и интрига. Нека Аллах да ни предпази от подобни интриги. (Амин).

КАКВИ ГРЕШКИ СЕ ДОПУСКАТ

В ЛЕТНИТЕ КУРСОВЕ ЗА ИЗУЧАВАНЕ НА КОРАН

Адем ШАХИН

Грешките от управленската система и ръководителя:

1. Не се придава необходимото значение на темите за планирането и програмирането на работата в тях. След дългите и изморителни учебни дни през зимата, есента и пролетта, летните курсове започват вяло. Те се възприемат като последен срок преди настъпващата ваканция. Затова подготовката им трябва да започне още през студентите зимни дни.

2. В летните курсове вместо опитни учители се привличат дългогодишни пенсионери.

3. Пренебрегва се стре-

межа да се завладеят сърцата на учениците в тях чрез обучението.

4. При изготвянето на програмата за летните курсове не се работи съгласно принципа – улеснете, не затруднявайте; известявайте, но не отегчавайте. Грешка е да се цели постигане на бързи резултати. Заради спазване на дисциплината се създава напрегната атмосфера в тях.

5. Затруднения при контрола поради големия брой ученици в тях. Изяви на нервност, провиквания и други отрицателни качества към учениците, привлечени с най-добри намерения.

6. Прекалява се с награвданията. Вместо конкурирането, на себеизявата, на егоизъма, на стремеж „аз да бъда пръв“ трябва да се утвърждава чувството за другарство, споделяне и грижа за другия.

7. Прекъсват се всякакви връзки на учениците.

Погрешно е в летните курсове два дни да се прекарват по един и същи начин.

9. Недостатъчна е подготовката на персонала.

10. Забравя се, че една трета част от Коран-и керим е от притчи и предания; подценяват се разказите, гатанките, религиозните песни, които трябва

ва да се усвояват във вид на игри.

11. Показва се уважение към писания Коран, а се подценяват децата, в чиито души е започнало записването му.

Б. Грешките на родителите:

1. Те ограничават единствено с летния сезон усвояването на Корана и поведението на децата си. Вярно е, че летните курсове са първата крачка към исляма, но възпитателният процес трябва да продължи и след това.

Неумението на родителите да покажат в домовете си защо детето им трябва да научи Корана.

2. Родителите не бива да лишават децата си от парични възнаграждения като мислят, че така и така те са осигурени с

храна в курса.

3. Те не трябва да изпращат децата си в курса или в джамията, за да не пречат вкъщи.

4. Липсата поне веднъж в седмицата на вечер с Корана заедно с родителите с цел изясняване и усвояване на Корана.

В. Грешки, породени от джемаата в джамията:

Джемаата в джамията по причина, че не могат да изживеят пълноценно смирението при срещата им с Твореца поради кикота и смеха, не могат да изтърпяват децата в храма, ядосват им се и ги гонят от джамията.

Често възприемат джамииите като тяхна собственост, а забравят, че те са домове на Аллах и се присвояват права на те-

хни хазяи, което поражда отрицателни резултати.

ИЗВОД: Някога старите учени си задавали въпроса: „Колко души уби днес?“ Целта, естествено, не е била да се убиват хора, а да се замислят: Колко души поради тебе изстинаха от Корана и джамията и стана причина да се откъснат от армията на учените? „Макар че към летните курсове за изучаване на Корана ние пристъпваме с най-добри намерения, често се случват и моменти, когато вместо да изпишем вежди изваждаме око. Джамииите, летните курсове за изучаване на Корана са подходящи места за превръщане на убийци. Би трябвало да се страхуваме от това!

Курс за изучаване на Корана през 1990 г. в село Рибново

МОЯТА НАЙ-ГОЛЯМА ЛЮБОВ Е ЛЮБОВТА МИ КЪМ КОРАНА

Откъс от интервю на Халиме ДЕМИРЕШИК с преподавателка в Коран курс

Семейството е това, което съзижда и декорира в сърцата ни любовта към Аллах и Пейгамбера ни. Нека Аллах да е доволен и от майка ми и от баща ми, затова, че ни отгледаха като най-богатите хора на света. Защото ни дадоха най-голямото и незаличимо богатство на света. Те живяха с красотите на исляма, поощриха и нас в това отношение. Поведението в джамията, любовта към Корана, щастие то да го слушаш, когато се чете... са все неща от тоя род. Те именно станаха причина да ме запознаят с безценната ходжа ханъм, която ме подготви като хафъз. Това са все мои богатства... Това показва, че красотите на исляма се предават и по генетичен път.

По този повод искам да кажа, че изживях много прекрасни моменти в живота си. Моята цел не беше само да преподавам Корана! Аз исках да възпитам едно поколение с прекрасно поведение. Ето защо като учителка, отдадена в служба на корана и на професията опитах се да утвърдя своя методика в курсовете, давах им задачи, които да разширят хоризонтите им. Провеждах писмени упражнения. Поставях им оценки. Наемах автобуси и ги водех на екскурзии, посещавахме

джамии и ги запознавах с тях. Имала съм ученици, които се бяха родили в Истанбул, но за пръв път ходеха на посещение в джамията Сюлеймание. Водех ги на пикник до гроба на Юша /а.с./. Пиших и поставехме сценки, играехме пред хората. Така аз упражних учителството по пътя на Корана.

Понякога когато водех учениците си в джамиите ставах свидетелка на много тягостни неща. Това особено искам да подчертая, защото ако някой от нашите събратя прочете тези редове да не повтарят същите грешки. Например, отишли сме на посещение на някоя величествена джамия. Пред вратата е пометено хубавичко, но метлата и лопатата са подпрени на стената до входа. Тази неприятна гледка убива още в

началото твоите намерения. В такива случаи веднага намирах служителите и им казвах:

- Уважаеми, аз съм учителка в курс за изучаване на Корана. Как мислите, съвпада ли тази метла и тази лопата с естетиката на исляма? Немюсюлманите, които ще дойдат да посетят тази джамия няма ли да кажат: „Какви невежи хора са тези мюсюлмани! Всеки мете своя дом с метла, но не я поставя точно пред вратата! Именно тази ваша метла убива впечатлението от величественото произведение на изкуството, принизява до нула таланта на Мимар Синан!

Докато преподавах в курсовете за изучаване на Корана обръщах голямо внимание на подобни неща. Никога не позволявах да окачат на-

бръчкани знамена. Първо ги гладех, след това ги окачвах. Но същия начин постъпвах с покривките за маси, завесите на прозорците.

о Още в първия час, когато влизах в клас, обяснявах на моите ученици значението на вежливостта в исляма. Казвах им преди всичко да внимават в следните три неща: Нещата не свършват с научаването на Корана. Когато утре ще тръгнете от тука, хората, които ще ви видят, ще се стараят да бъдат като вас. Затова никога не трябва да забравяте да казвате: „Моля! Благодаря! Извинявам се!“ Това са наши недостатъци. Иначе в нашата религия няма недостатъци! Когато ще поискате нещо от някой, ще кажете: „Моля!“ Ще свикнете да благодарите на хората, за да благодарят и те на Аллах. Когато усетите, че сте сбъркали, ще помолите за извинение!“

о Не се обръщайте една към друга с думите: „Ей, момиче! Или: „Ало!“ Казвайте: „Сестричке, сестро!“ Не се смейте и улиците така, че да се виждат зъбите ви. Девойките не бива да дъвчат дъвка по улиците, да ядат сладолед. Това ги изискват правилата за поведение!.

о Винаги съм ценяла много учениците си. Често им казвах: „Без тези три неща всичко е безсмислица! Това са любовта, интереса и знанията!“

Без любов нищо не може да се постига. Но само любовта не е достатъчна. Да речем, че един учител притежава любов, но ако няма интерес и знания, колко струва? Ако вземе да целуне ученика си и му каже: „Аз те обичам!“ Какво ще струва? Сега всички повтарят: „Любов моя! Лю-

бов, моя!..“ Но само с голямата любов нещата не вървят. Любов трябва да има, но да не се прекалява с дозата. Ех, ако има и познания, какво по-хубаво от това! Но ако не проявява интерес, ако не върши работата си с любов, това вече е много лошо. Има и такива! Когато попитат някой учител: „Как си? Как са учениците ти?“ понякога учителите отговарят безнадеждно:

- От тях няма да излезе нищо!.. Това го казва първоначалния учител... Може ли такова учителство? Ако учителят престане да вярва в учениците си, не би могъл да ги учи на неща. Учителят е именно човека, който ще учи, ще отгледа ученика и ще го направи човек. Иначе защо трябва да застанат пред нас? Аллах ги е изпратил при нас. Излиза, че и само със знанието не стига... Непременно трите неща - любовта, интереса и знанието трябва да вървят ръка за ръка. Ние трябва да сме влюбени в професията си. Аз с Аллахово благоволение мога да кажа, че бях влюбена в професията си.

о Един ден в квартал Фатих чакам една своя приятелка. По едно време покрай мен

минаваше една незабрадена жена, казано с днешния израз - „изтупана“. Аз ѝ рекох: „Селямун алейкум!“

Жената много се учуди.

„А, рече.- Нима вашият Аллах и нашият е един и същ, та ме поздравихте?“

И аз се учудих: „Извинявам се, рекох, не можах да ви разбера. Какво искахте да кажете? Рекохте вашия Аллах, нашия Аллах...“ Но Аллах е един. Създателя, Който ни е сътворил?“

„До тази възраст покрита жена на ваши години не ме е поздравявала - рече тя. - Като че ли нас не ни е сътворил Аллах! Може ли подобно нещо?“

Тогава ѝ рекох:

„Госпожо, колко голям грях сме извършили до сега! Аз от името на всички ви моля за извинение. Човек не може без грешки. Вярно, аз си покривам главата, но кой знае какви други недостатъци притеждавам.

Нека Аллах да опрости на всички греховете. Вие ходите с открита глава. То си е за ваша сметка. Но навярно в служението си вие стоите много преди и високо над нас! Това никой не може да знае освен Аллах!

АБОРТЪТ

САМОУБИЙСТВО НА ЖЕНАТА И УБИЙСТВО НА БЕБЕТАТА

Според един доклад на Световната здравна организация, публикуван през 2007-а година, всяка година в света се получават 210 милиона бременности, 46 милиона от които се прекъсват по медицинска намеса и по желание. 19 милиона от тези аборти се извършват при неподходящи условия, поради което всеки осем минути една жена губи живота си. Тази бройка представлява 13 на сто от умиращите майки като всяка година така умират 68 хиляди жени, 5,3 милиона жени, които се подложили на аборти загубват здравето си.

В резултат на тези аборти се пораждат проблеми, които причиняват невъзможността за възпроизводство на жените и допринася за безплодие. Поради смъртта на майките, децата израстват без майчина грижа. Особено в развиващите се страни абортите представляват много сериозен проблем. Те са главна причина за смъртта на жените в родилна възраст.

Най-много аборти се извършват между 45-49 годишна възраст. Една трета от жените над 40-годишна възраст прекъсват по собствено желание бременността си като процента на жените прибягнали до аборт расте с повишение на образованието им. При жени с ниско образование то е 5,5 на сто, а при завършилите средно и висше образование достига до 13 на сто. Всички аборти, взети заедно с онези, които се правят незаконно, в извънболнични условия и не са заведени никъде, плюс абортите на девойките ученички ще се окаже, че реалното число е повече от два пъти.

Според закона омъжените жени, с позволението на мъжете си и неженените след 18 годишна възраст, а тези под 18 години с позволението на родителите си могат да се подлагат на аборт в рамките на 10 седмици след поредния цикъл. При това нека да не забравяме, че не е малък броя на онези, които

твърдят, че абортът е съвременно цивилизовано право на жените./!/, че тестовете и изследванията за бременност са в нарушение на личната неприкосновеност на жените, че законните ограничения представляват атака на женския организъм и т.н.

Забраната за аборти и тяхното ограничение и насилването на жените да раждат и да станат майки често се възприемат като ограничение на правата и свободите на жените и се настоява да се отмени законовия срок и да се улесни извършването на аборт и се окаже подкрепа на жените за причинените психологически травми.

Следователно тези жени приемат, че абортът представлява психологическо нарушение! Да се надяваме, че един ден ще могат да видят, че абортът представлява убийство чрез разкъсване на бебето в майчината утроба. Всъщност при абортите се умъртвяват не само бебетата. Жените също така получават

своя дял от тази груба намеса. Специалистите твърдят, че всеки аборт причинява психологически срив у жената, причинява изживяване на предсмъртни чувства, поради което приличат повече на самоубийство, отколкото на престъпление.

Хормонът на майчинството, което започва да се отделя със започването на бременността става причина за установяване на чувствена връзка между майката и бебето. В този смисъл някои жени започват да сънуват децата си след забременяването им. А чувствата, които изживява жената след загубата на детето се променят според смисъла, който жената влага в бебето си. Всичко това може да стане причина за психологическа травма, плач, кошмари, безсъние, чувство за виновност депресия, нарушения в действията, разводи, дори самоубийства.

Повече от половината жени, прибягнали до аборти после твърдят, че съжаляват за постъпката си. Чувствата, които не смеят да споделят с никой, цял живот им тегнат. Дори жените, които са прибягнали до аборт вследствие смъртта на бебето в майчината утроба изпитват необходимост от психологическа подкрепа. Не малък е броя на тези от тях, които дълго време след това сънуват, че бебетата им са живи.

Във връзка с това душевните терзания на една жена, която изпитва когато се усамоти е равносилно на чувствата на жена, която не може да споделя чувствата си... Тя години наред тича от лекар на лекар в търсене на начини да се сдобие с дете. Най-последното лечение дава резултат и тя се сдобива с дете. След него отново забременява.

Когато третата бременност

почука на вратата ѝ, семейството ѝ под предлог, че не могат да го отгледат, започват да ѝ упражняват натиск за аборт. И тъй като работи, тя се принуждава да абортира. Но не щеш ли едно от здравите деца се разболява и умира. И макар че Аллах

бе възнаградил жената с три деца след дълго ходене по мъките, тя остава с

едно дете, над което трепери да не би да му се случи нещо. И жената, която изпитва чувство на виновност поради смъртта на детето си, се чудеше какво да ми отговори, когато сама си задаваше въпроса:

- Загубих живота си дете поради аборта, който направих, разказваше тя. - Измъчваше се, усмивката ѝ бе изчезнала от лицето ѝ. - Мен ме насилиха да абортирам. Кой ще понесе отговорността за това на отвъдния свят?

Тогава и аз не знаех какво да ѝ отговоря, как да я утеша. Аз също изпитах страхотна душевна болка.

Хората организират демонстрации, за да предотвратят изсичането на дърветата. Харчат се трилиони, за да не изчезнат някои животински видове. А от друга страна затварят очите си пред разкъсването и убийството на бебетата в утробите на майките си.

Дали аборт е нарушаване на правото на живот на едно живо същество или пък е право на жената сама да разполага с тялото си? Има ли право човек да прави каквото си иска със своето тяло? Дали съществото в майчината утроба е само парче пихтия

от кръв или вече дишащо същество? За да се отговори на този въпрос, заслужава да се види какво става в майчината утроба през тези 10 законни седмици?

Когато се слепят в едно клетките на майката и бащата се получава така наречената „зигота“, която разделяйки и размножавайки се, придвижва се към утробата. По това време необходимостта от храна се посреща от яйцеклетката. Преди още жената да е узнала, че е бременна, на 21-я ден сърцето започва да пулсира. На 28-я ден се появяват първите признаци на нервната система във вид на епруветка. Горната част на епруветката започва да се уголемява и в така получената глава се образува мозъка. Започват да се забелязват първите признаци на очите и ушите. Когато след тестване се установи бременността, то зародиша вече е станал на 5 - 6 седмици. 6-та седмица в ембриона, достигнал 2-4 см вече личат белите и черните дробове, панкреаса, храни-

телната система. Сърцето е с размерите на маково семе и кръвта вече е започнала да циркулира в капилярите. Появяват се наченките на ръцете и краката. В 7-та седмица усилено растат мозъчните полукълба, появяват се лактите; сърцето придобива своите камери и започва да пулсира 150 пъти в минута. В белите дробове започват да се оформят бронхите, оформят се външните полови органи. На 8-та седмица ръстът на ембриона достига до 14-22 см. Продължават да се оформят лицевите особености, вътрешните органи се развиват и придобиват окончателния си вид. На 9-та седмица ръцете и краката вече са издължени, пръстите са оформени, брадата и носът са очертани.

На 10-та седмица зародишът вече тежи 5 грама, дължината му е достигнал 31 - 41 см. Ставите на ръцете и на краката са оформени, пръстите са отделени и очертани. Дори се забелязват 20 броя мънички подути ни за зъби. Нервната система започва да реагира. 47-48 дена след образуването на зиготата мозъка започва да излъчва вълни; повечето от вътрешните органи вече функционират, сърцето е придобило последната си форма. В края на този етап вече развитието на органите се оформили и макар майката все още да не усеща бебето е започнало да се движи.

Както става ясно, зародишът скоро след зачеването вече е живо и с всеки ден започва да расте. Нима невъзможността да възприемат, че 4 сантиметровия зародиш може да има свои органи и системи. Ако парчетата раз-

късани меса не се изхвърляха и се увиваха в една кърпа и им се поднасяха, какво ли щяха да изпитат?

Абортът, който заема едно от първите места сред темите, по който се спори и напоследък в света, разкри най-добре американския лекар Бернард Н. Натансон. Той снима филм при извършването на аборт чрез използването на най-чувствителни прибори и ултрасонда. Младият доктор, който изпълнява

главната роля във филма бе извършил повече от десет хиляди аборта. Жената, на която трябваше да се направи аборт, бе крайна феминистка и защитничка на абортите. Тя бе избрана специално за целта. След приключване на снимките, филмът бе показан на доктора и на жената. След този случай той вече не се нае да прави аборти, а жената феминистка не посмя повече да защитава абортите.

До този извод те бяха стигнали след като бяха видели с просто око всичко, което се показваше във филма. Във филма най-напред се вижда колко спокойно е разположено и колко уверено се движи бебето в майчината утроба. При интервенцията на лекаря бебето в миг изтръпва и се отдръпва, опитва се да бяга в обратната посока на утробата. Пулсът му скача от 140 на 200 удара. Когато лекарят приближава инструментата към бебето, вижда се как то отваря уста. След това ръката се доближава още повече, при което бебето като че ли издава писък. При докосването на първия прибор до зародиша се отделя главата от тялото, след което от бебето остават само няколко парчета тъкани...

За съжаление през последните години падна много ниско възрастта за извършване на аборти и увеличаване на техния брой. Но тъй като не се води точен отчет за това, то официалният брой остава неизвестен. Онези, които защитават абортите като права и свободи на жените и тези, които манифестират като изписват по коремите си думите: „Не се мешете в тялото ми!“ затварят ушите си пред писъците, които се издигат от най-сигурното място на света.

Докато се говори много за ранната женитба на девойките, то никой не говори за факта, че девойки на тази възраст на излизане от училище прибегват да абортират в нехигиенични обстановки...

Джемал ХАТИП

В ОЧАКВАНЕ НА ТРИТЕ МЕСЕЦА

Преди години беше, бързах да изляза от джамията, без да кланям суннет, без да правя тесбих и без да вдигам дуа заедно с джемаата... Та нали бяхме научили, че всичко това можело да се прави и сам, можело да се прави и в къщи, и че груповото изпълнение на всички тези неща било „БИДАА“ в религията!

Правеха ли се всички тези неща в къщи и насаме, Аллах знае най-добре, но важното тогава беше, че го карахме по СУННАТА и не го вършехме в джамията..

Дойде време и настъпиха „трите айрлицки месеца“, така им казваха там в нашето село на трите свещени месеца – реджеб, шабан и рамазан. Бабо стар, нана стара, миджу, дайчу и ала (дядо, баба, чичо, вуйчо и леля), всички те започваха да се подготвят за тяхното посрещане, а аз се чудя и се мая, какви ли са пък тези „айрлицки месеци“!?

Разбира се, когато стане въпрос за религия, за ислям, най-разумното и подходящо нещо е да се пита ходжата, онзи който много китапе (книги) е прочел и много голям алим (учен) е станал. Речено, сторено. В петък се запътих по-раничко за джамията и направих всичко възможно да се срещна с ходжата преди да е влязъл в джамията. И ето, зададе се алляме-и

джихан (ученият на света), спирам го и питам за „айрлицките месеци“, а той като ме чу, се опълчи: „Какви айрлицки месеци бе, няма такова нещо, „БИДАА“ е това!!“

Какво ли пък беше това „бидаа“? От къде ли пък го измислиха? Но щом е така, така е, та ходжата няма да ме лъже или пък да ме учи криво!

Отивам си аз вкъщи и не щеш ли намирам дядо да говори за трите свещени месеца. Нахвърлям се веднага в спор: „Това е „бидаа“ – нововъведение в религията, а всяко нововъведение – в огъня!“, нали така бяха ме научили.

„Така ли?“, обръща се дядо. „Та кой каза това?“

Разбира се ходжата го казва и той много добре знаеше това, но ме остави да покажа колко неща съм научил и колко голям алимин съм станал, а после започна:

„Бях момък като теб и помня, че всички хора в селото се събираха в навечерието на „трите айрлицки месеца“ в джамията, а ходжата тогава им разказваше за добрите дела, които човек можел да извърши в тези добродетелни дни и за много севаб и награда, които ще спечелят тези, които ги прекарват в оруд и ибадет. Тогавашния ходжа също беше учен човек и може би по-учен от днешния, по Истанбул беше учил... Аз, баща ми и дядо ми и всички, които познавам от селото винаги сме празнували настъпването на тези „айрлицки месеци...“ После стана и измъкна изпод възглавницата стара вехта книга. Отвори по средата и започна наглас да чете на османски или арабски... „Знаеш ли какво се казва тук?“ „Не“, отговорих аз. „Тук се казва, че когато приближавали тези три месе-

Награди за районните мюфтии подпомогнали най-много сираци

Главният мюфтия д-р Мустафа Хаджи награди с плакети районните мюфтии постигнали най-високи резултати в Националната благотворителната кампания „Подай ръка на сирак, спечели благоволенieto на Аллах“. С най-висок резултат е Районно мюфтийство-Смолян, което е събрало 8 974,17 лв., следвано от Районно мюфтийство-Айтос – с 8 349,64 лв., на трето място е Районно мюфтийство-Благоевград с 7 750,00 лв., а на четвърто Со-

фия с 7 300,00 лв.

Общата сума събрана в следствие на кампанията е 58 212,47 лева. Тя е достатъчна, за да се подпомогнат 119 сирачета с по 50 лв. на месец през 2015 г.

Своите поощрения получи и мюсюлманските настоятелства допринесли за кампанията с дарения над 1000 лева.

Кампанията „Подай ръка на сирак, спечели благоволенieto на Аллах“ се организира за втора поредна година с

цел да бъдат подпомогнати сираци. Средствата в пълен размер се изразходват целево. Подробен отчет за събираемостта на средствата и тяхното изразходване ще се публикува в списание „Мюсюлмани“ и сайта на изповеданието.

Главно мюфтийство поднася своите сърдечни благодарности към мюсюлманската общност, която чрез своето благородство направи възможен този дълбоко хуманен акт да се превърне в традиция.

ца Пейгамбера (aleyхисселям) е казал: **„Аллахумме барик лена фи раджебе ве шабан ве беллигна рамадан – О, Аллах, стори за нас месеците реджеб и шабан свещени и ни помогни да достигнем месец Рамазан.“** След него се казва, че майката на вярващите Айше (р.анха) е казала, че Пейгамбера не е държал никога толкова оруч, колкото е държал през двата месеца преди рамазан. Видя ли сега, че и Расулюллах е държал оруч и правел ибадет през тези месеци, видя ли, че не било „бидат“? И какво му е лошото на това хората да подържат в повече оруч и да поучат в повече Коран? Нима

вършенето на добро е нововъведение?”

Знаех си аз, че дядо няма понятие от бидат и нововъведение, но истината беше там, че аз също бях изненадан от това, което казваше. Наистина какво беше лошото във всичко това? Това, че хората пълнеха джамиите ли; и, че ходжата правеше вааз всяка вечер; или това, че хората усещаха сладостта на вярата, и че сторилите грешка съсълзи на очи се покайваха и отваряха нова страница в живота си?

Годините минаха, отминаха...

Днес изоставихме този „бидат“, изоставихме и мно-

го други, които тогавашните хора вършеха, но лошото, е че изоставихме и джамията, изоставихме и намаза, а и всичко ценно, което ни свързваше с нашата религия и култура. Сега търсим начини да въведем хората в правия път, да ги въведем в джамията, да празнуваме с тях, но вече кой ни слуша.

За пореден път приближават „трите айрлицки месеца“, за пореден път малцина от нас ще извършат „бидат“ като се молят малко в повече и държат оруч, а други отново ще ги упрекнат, без да се замислят: „Какво ли пък им е лошото на тези три месеца?“

ВРЪЗКАТА МЕЖДУ...

Продължение от 6 стр.

Според някои учени вярата (имана) се увеличава и намалява, а според други се засилва и отслабва. Това е спорна тема, в която не искам да влизам, защото за мен това е жонглиране с думи и от подобен спор не излиза нищо. Някои хора са силно вярващи, което ги кара да съобразяват всяко свое действие с вярата си, защото са убедени, че ще получат награда за всяко добро и наказание за всяко извършено зло.

Други въпреки силната вяра, не винаги успяват да се преборят с предизвикателствата на живота, поради което допускат сериозни пропуски в религиозните си изпълнения. Даже някои хора извършват намаз, говеят в рамазан, дават зекят, но всичко това не влияе положително върху подобряването на начина им на живот. Трети вид хора имат слаба вяра, но заедно с това се стараят да правят всичко, което е по силите им. Следващият, но не и последен вид са хора, които поради слабата си вяра, не обръщат внимание на делата си – позволяват си злоупотреби с доверието на хората, поставят си цели, за чиито осъществяване не подбират средства и пр. Следователно някои хора устройват живота си според вярата си, а други се опитват да настроят вярата си според делата си, за да намерят оправдание за себе си.

И въпреки всичко вярващите хора принципно са по-активни в извършването на добри дела. Пример може да се даде с положението на работниците в дадена фирма. Ако са убедени, че накрая на месеца ще получат възнаграждение за положителен труд. Ето защо полагат усилия да изпълнят добре и навреме поставените им задачи. Ако очакват допълнително възнаграждение върху заплатата си, старанието е по-голямо. При това положение работодателят им е доволен от работата им и те са доволни от възнаграждението. Ако работниците имат съмнение, дали ще получат възнаграждение или не, работата започва да изостава, след това изостава и доверието между работниците и работодателя, а след това и заплащането.

Аллах (с.т.) не може да бъде оприличен с нищо, обаче когато човек е убеден в съществуването и единството на Аллах, оч-

аква да получи награда и се стархува от наказание в съдния ден, не нарушава или по-точно се стреми да не нарушава заповедта Му, подрежда живота си според вярванията си и не прави компромис със себе си. И обратно, колкото е по-слаба вярата на човек, толкова по малко са добрите му дела. Хората, които правят ибадет, но допускат и съществени грешки в отношенията си с Аллах (с.т.), не са разбрали достатъчно добре посланието на ибадета, от който не Аллах, а самите те имат необходимост. Или казано с други думи, добрите дела, наречени ибадет, са право пропорционални на имана.

Не може да се пренебрегне и влиянието на делата върху вярата. Добрите дела засилват и заздравяват вярата, а греховете я отслабват и разклащат. Следователно, ибадета постоянно подхранва вярата, както водата подхранва растенията. Пресъхне ли водата, напояваните растения заболяват, което важи и за ибадета и вярата. Трябва да се отбележи и един много съществен момент, а именно загубване на чувствителността при пренебрегване на ибадета. Тоест, когато човек не прави ибадет, страха му от Аллах Теаля намалява, което води до отслабване на имана. Делата са и мерило за състоянието на имана, тъй като извършителят на добрини се радва и е доволен от себе си при извършването им. А това е явен показател за силен иман. Докато извършителя на дела несъобразени с принципите на исляма са доволни от себе си когато направят нещо, от което имат само материална полза, независимо какви са били средствата за постигане на тази цел. Разбира се това е признак за слаба вяра.

В Коран-и Керим вярата се споменава заедно с извършване на добри дела, тъй като те са взаимно допълващи се. Тук искам само да спомена, че според някои учени добрите дела са част от вярата, което ни отвежда още по-далеч и ни показва, че не може да има вяра без извършването на добри дела. Това е повод да се замислим за мисята, с която сме изпратени на този свят, за да не пропуснем дадения ни шанс, тъй като втори такъв няма да има. „Който вярват и вършат праведни дела – техният Господар ще ги напъти заради тяхната вяра.“ (Юнус, 9)